

***Пожежна безпека у закладі освіти –
це надзвичайно важлива справа,
яка вимагає до себе великої уваги.***

*Матеріали підготовлено відділом освіти і науки Нікопольської
міської ради для використання в роботі керівниками закладів
освіти міста при організації роботи з пожежної безпеки.*

Основними напрямками забезпечення системи пожежної безпеки в закладах освіти є усунення умов виникнення пожежі, а в разі її виникнення - мінімізація наслідків. Система пожежної безпеки закладів освіти - це комплекс організаційних заходів і технічних засобів, спрямованих на виключення можливості виникнення і розвитку пожежі та впливу на людей її небезпечних чинників, а також забезпечення захисту матеріальних цінностей.

Щоб запобігти пожежам та загибелі людей, керівники закладів освіти мають організувати профілактичну роботу та превентивні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Згідно з чинним законодавством відповідальність за протипожежну безпеку в закладах освіти покладається як на керівників цих закладів, так і на їхніх засновників (стаття 37 Закону України “Про повну загальну середню освіту”).

У питаннях організації заходів пожежної безпеки керівники закладів освіти повинні керуватися ***Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України***, затвердженими наказом МОН №974 від 15.08. 2016 року, зареєстрованим у Мінюсті України за №1229/29359 (далі **Правила**), ***Правилами пожежної безпеки в Україні***, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України №1417 від 20.12.2014р. (зі змінами), зареєстрованим у Мінюсті України за №252/26697 та іншими чинними нормативно-правовими документами з даного питання.

Згідно з Правилами, керівники закладів освіти **зобов’язані**:

- призначити відповідальних осіб та затвердити їхні посадові інструкції;
- розробити та затвердити план евакуації на випадок пожежі (план переглядають ***не рідше, ніж раз на три роки***);
- затвердити інструкції щодо дій працівників закладу в разі небезпеки та ***раз на півроку*** проводити їхнє тренування;
- забезпечити своєчасне виконання заходів пожежної безпеки, запропонованих відповідними державними службами;
- організувати вивчення цих правил і забезпечити їхнє виконання;
- контролювати дотримання встановленого протипожежного режиму всіма учасниками освітнього процесу;
- вживати заходів щодо попередження пожежної небезпеки й усунення недоліків, що можуть її спричинити.

КОНКРЕТНІ ЗАХОДИ

керівника закладу освіти відповідно до Правил:

- бути відповідальним за пожежну безпеку в закладі (**п. 5 розділу I Правил**);
- визначати обов’язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки (**п. 1 розділу II**);
- призначати осіб, відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень закладу освіти, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання й експлуатацію засобів протипожежного захисту (**п. 1 розділу II**);
- організовувати розроблення орієнтовного плану евакуації та порядку оповіщення учасників освітнього процесу про пожежу, затвердити розроблені документи (**п. 1 розділу II**);
- організовувати розроблення інструкції, що визначає дії працівників закладу освіти при евакуації, та затвердити її (**п. 1 розділу II**);
- визначити наказом чи інструкцією протипожежний режим у закладі освіти (**п. 2 розділу II**);
- визначити наказом порядок проходження працівниками навчання, інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки (**п. 8 розділу IX**);
- обладнати чи доручити обладнання будівлі закладу засобами оповіщення людей про пожежу (**п. 12 розділу III**). Для оповіщення про пожежу використовують: внутрішню телефонну та радіотрансляційну мережі спеціально змонтовані мережі мовлення, ***дзвінки*** та інші звукові сигнали.
- забезпечити первинними засобами пожежогасіння всі будівлі та приміщення (**п. 17 розділу III**);

- організовувати практичні тренування працівників — **не рідше рази на півроку**;
- контролювати дотримання протипожежного режиму всіма учасниками освітнього процесу (**п. 4 розділу II**);
- перевіряти, чи в кожному приміщенні закладу розміщено таблички, де вказано прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефону найближчого пожежно-рятувального підрозділу, а також інструкція з пожежної безпеки (**п. 8 розділу III**);
- не допускати до роботи осіб, які не пройшли навчання, протипожежний інструктаж і перевірку знань з питань пожежної безпеки (**п. 4 розділу II**);
- контролювати, щоб завжди були вільними дороги, проїзди та проходи до будівлі закладу, споруд, пожежних вододжерел, підступи до пожежного інвентарю, обладнання і засобів пожежогасіння, аби їх утримували справними, взимку очищали від снігу (**п. 2 розділу III**);
- організовувати перед початком опалювального сезону огляд теплових мереж, котлів, калориферних установок та інших приладів опалювання (результати огляду фіксувати в спеціальному журналі з датою, прізвищем особи, яка його проводила, та її підписом) (**п. 2 розділу IV**);
- забезпечити технічне обслуговування, справність і постійну готовність до використання систем протипожежного водопостачання (**п. 2 розділу VI**);
- організовувати навчання й перевірку знань з питань пожежної безпеки працівників (**п. 1 розділу IX**).

КОНТРОЛЮЄ!

- План евакуації та порядок евакуації, які переглядають раз на три роки (**п. 1 розділу II**)
- Внутрішні пожежні кран-комплекти періодично, але **не рідше рази на 6 міс.**, мають піддавати технічному обслуговуванню і перевіряти на справність шляхом пуску води. Результати перевірок **ресструють у спеціальному журналі** технічного обслуговування (**п. 4 розділу VI**)

Вимоги Правил для колективу закладу освіти:

- вивчити Правила № 974 та дотримуватись їх (**п. 4 розділу II**);
- брати участь у практичних тренуваннях — не рідше рази на півроку (**п. 1 розділу IX**);
- проходити протипожежний інструктаж (**не рідше рази на півроку**), навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки (**рази на три роки**);
- не захащувати і не використовувати для складування матеріалів протипожежні відстані між будівлями, спорудами, майданчиками (**п. 3 розділу III**);
- оглядати групи, класи, кабінети, лабораторії, аудиторії, майстерні тощо після закінчення занять, уроків, усувати виявлені недоліки, зачиняти приміщення, знеструмивши електромережу (**п. 18 розділу III**).

Пам'ятайте!

- Усі працівники під час прийняття на роботу, а далі щорічно повинні проходити інструктажі з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях за місцем роботи (**п. 3 розділу III**).

Здобувачі освіти: дотримуються правил пожежної безпеки, беруть участь у практичних тренуваннях, бесідах, вікторинах тощо.

Батьки навчають дітей правил пожежної безпеки.

Важливі вимоги Правил, виконання яких покращить пожежну безпеку закладу :

- ☐ Буквально до кожного приміщення закладу освіти є вимоги щодо обладнання протипожежними засобами та правилами, яких потрібно суворо дотримуватися. Наприклад, заборонено використовувати побутові електроприлади на кшталт чайників, кип'ятильників чи прасок, окрім як у спеціально призначених для цього приміщень.

- Покриття на підлозі має бути вироблено зі спеціальних матеріалів (бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність) та кріпитися до підлоги. **(на покриття має бути відповідний сертифікат!!!)**
- Аварійні виходи під час навчального процесу можна зачиняти лише зсередини й тільки за допомогою таких запорів, які відкриваються без ключа (засуви, крючки). На шляхах евакуації не повинно бути жодних перешкод (виступів, турнікетів, розсувних чи підйомних дверей тощо).
- Двері евакуаційних виходів мають відчинятися в напрямку виходу з приміщення. У будівлях понад два поверхи, якщо на кожному перебувають одночасно понад 25 осіб, на видних місцях потрібно розташувати плани евакуації.
- Заклад освіти має бути забезпечений системою оповіщення про пожежну небезпеку .
- **Заборонено** використовувати ґрати та будь-які інші незнімні конструкції на вікнах приміщень, де відбувається навчання, у коридорах та місцях загального користування. У випадках, коли потрібен додатковий захист матеріальних цінностей (наприклад, кабінет інформатики), ґрати мають розсуватися, відмикатися або зніматися під час навчання, коли в приміщенні є діти.
- Керівники закладів освіти відповідають за робочий стан та своєчасне технічне обслуговування систем протипожежного водопостачання та первинних засобів пожежогасіння. Так, внутрішні протипожежні крани перевіряють та обслуговують не рідше рази на пів року, відповідальні особи повинні пустити воду, щоби перевірити працездатність систем.
- Первинні засоби пожежогасіння – вогнегасники, ящики з піском, бочки з водою, покривала з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежні відра, совкові лопати тощо – мають бути в доступних та найбільш небезпечних місцях, а їхнє розташування має позначатися на планах евакуації.
- Керівники закладів освіти повинні забезпечити своєчасне обслуговування та технічну експлуатацію електрообладнання й електромереж, проведення профілактичних оглядів, планово-попереджувальних ремонтів. У разі, якщо відповідних фахівців у закладі немає, керівник має право укласти договір на планове технічне обслуговування зі спеціалізованими організаціями.
- Усі без винятку працівники повинні пройти інструктажі з пожежної безпеки та плану дій у разі виникнення пожежі. Без такого інструктажу їх не можна допустити до роботи. Крім того працівники та учні (**окрім вихованців дошкільних навчальних закладів та класів початкової школи**) мають знати, де розміщуються засоби пожежогасіння, і вміти ними користуватися.

Пожежна безпека у закладі освіти **(КРОК ЗА КРОКОМ)**

1. Призначаємо осіб, відповідальних за протипожежний стан закладу освіти.

1.1. Відповідно до **розділу II, пункт 1.** (Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України):

керівники закладів з метою забезпечення протипожежного режиму **зобов'язані**:

- на початок кожного навчального року видати наказ про організацію роботи з пожежної безпеки у закладі (додаток);
- визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки;
- призначити відповідальних осіб за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, інженерного обладнання, а також за утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту, що мають бути передбачені у функціональних обов'язках, посадових інструкціях (додаток);
- призначити осіб, відповідальних за утримання й експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

- за потреби своїм наказом призначити особу, відповідальну за експлуатацію та технічний стан опалювальних установок (якщо вони є!). (додаток).

1.2. Особи, призначені відповідальними за технічний стан опалювальних установок, систем вентиляції та кондиціонування повітря, зобов'язані організовувати постійний контроль за правильністю їх утримання.

1.3. Перед початком культурно-масових заходів (сподіваюсь карантин не вічно!) керівник закладу освіти призначає осіб, відповідальних за пожежну безпеку під час таких заходів .

1.4. Згідно **пункту 8, розділ III** у кожному приміщенні закладу повинна бути розміщена **табличка**, на якій указано прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефона найближчого пожежно-рятувального підрозділу, а також **інструкція** з пожежної безпеки.

(Накази кожен керівник пише, спираючись на нормативні документи).

Додатки

НАКАЗ № (варіант)

Про організацію роботи з
пожежної безпеки в закладі освіти ____
у 202_ - 202_ навчальному році

«__» _____ 202_ р

На виконання Закону України «Про пожежну безпеку», відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом УДПО МВС України від 17.11.1994 р. №628, з метою поліпшення пожежної безпеки школі
НАКАЗУЮ:

1. Заступнику директора (відповідальному за пожежну безпеку) _____:

1.1. Вжити необхідні організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки у закладі освіти.

Термін

1.2. Організувати перевірку стану пожежної безпеки в закладі освіти _____.

Термін

1.3. Узагальнити матеріали перевірки, доповісти про підсумки перевірки доповісти на (наradі, педradі тощо) закладу освіти.

1.4. Надати звіт про результати перевірки керівнику закладу освіти.

Термін

1.5. Призначити відповідальних за пожежну безпеку в структурних підрозділах закладу освіти ____ і в кожному приміщенні та визначити їх посадові обов'язки. (можна в цьому наказі вказати № кабінету та відповідального. а можна окремий наказ!!)

Термін

1.6. У кожному приміщенні закладу освіти ____ вивісити табличку, на якій вказати прізвище відповідального за пожежну безпеку та телефон ДСНС, а також інструкцію з пожежної безпеки.

Термін

1.7. Забезпечити кожне приміщення та посадових осіб інструкціями з пожежної безпеки, планом евакуації на випадок виникнення пожежі та інструкцію про порядок дії під час пожежі.

Термін

1.8. Забезпечити контроль під час проведення вогневих, зварювальних робіт з оформленням наряду-допуску і наказу керівника закладу з виконання необхідних протипожежних заходів

Протягом 202_ -- 202_ н.р.

1.9. Заборонити використання в приміщеннях електроплит, кип'ятильників, електрочайників за винятком спеціально обладнаних приміщень

Постійно

1.10. Заборонити використання для опалення приміщень закладу освіти ____ електричних приладів.

Постійно

1.11. Перевірити систему електроживлення, електроустановок (ізоляцію, електропроводки, пускачі, штепселі, розетки, вимикачі, заземлення) і усунути несправності, недоліки.

Термін

1.12. Перевірити плавкі вставки запобіжників із зазначенням номінального струму на заводському таврі.

Термін

1.13. Оснастити всі електроощити, групові електроощити схемою підключення споживачів з пояснювальними написами.

Термін

1.14. Проводити **один раз на рік** заміри опору ізоляції освітлювальної та силової електромережі згідно з графіком

(копії актів надавати до відділу освіти і науки).

Термін

1.15. Про всі випадки виникнення загорання та пожежі терміново повідомляти керівника закладу освіти _____ та відділ освіти і науки.

Постійно

1.16. Проводити тренування працівників та учнів щодо дій у випадку надзвичайних ситуацій в закладі освіти _____.
1 раз в півріччя

1.17. Провести з працівниками плановий інструктаж з пожежної безпеки.

Термін

1.18. Навчити працівників користуванню вогнегасниками, які є в наявності в закладі освіти _____.

Термін

1.19. Забезпечити виконання приписів інспекторів ДСНС.

Постійно

1.20. Своєчасно інформувати ДСНС про несправність систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг та проїздів на території закладу освіти.

Постійно

1.21. Не допускати:

1.21.1. До роботи осіб, які не пройшли інструктаж та перевірку знань з пожежної безпеки.

Постійно

1.21.2. Спалювання виробничих відходів, сміття, листя на території закладу освіти _____.

Постійно

2. Ознайомити педагогічних працівників та працівників закладу освіти _____ з витягом з Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 р. № 974 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 р. за № 1229/29359 (додаток), нормами первинних засобів пожежогасіння (додаток), Орієнтовним планом евакуації здобувачів освіти (вихованців) у разі виникнення пожежі (додаток)

3. Затвердити План заходів щодо забезпечення пожежної безпеки у закладі освіти на осінньо-зимовий період 202_--202_ навчального року (додаток №).

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою

Керівник закладу освіти _____
підпис П.І.Б

З наказом ознайомлені:

НАКАЗ №

(варіант)

**Про призначення відповідальних
за організацію роботи з питань
пожежної безпеки**

_____ 202_р

На виконання вимог ст. 55 Кодексу Цивільного захисту, п.1 ІІ розділу «Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України» та з метою забезпечення пожежної безпеки в приміщеннях та будівлях закладу освіти _____,

НАКАЗУЮ:

1. Призначити відповідальним за організацію роботи з пожежної безпеки заступника директора (завідувача господарством) _____.

2. Призначити відповідальними за протипожежний стан:

-будівлі школи - завідувача господарством _____;

-кабінету фізики – вчителя фізики _____;

-кабінету інформатики – вчителя інформатики _____;

- спортивної зали – вчителя фізкультури _____;

-майстерні трудового навчання - вчителя трудового навчання _____;

-приміщення бібліотеки – бібліотекаря _____;

-їдальні – кухаря _____;

-котельні - завідувача господарством _____;

-кабінет №2 _____;

-кабіне інформатики _____;

-тощо.

3. Відповідальним за дотримання протипожежного режиму з 19.00 до 7.00 призначити сторожа відповідно до графіку роботи (додається).

4. Відповідальним за утримання й експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту призначити завідувача господарством _____.

5. Відповідальному за організацію роботи з пожежної безпеки в структурних підрозділах проводити інструктажі з питань пожежної безпеки з працівниками в установлені терміни.

6. Відповідальному за організацію роботи з пожежної безпеки в осінній період (перед початком опалювального сезону) та весною спланувати та провести практичні заняття з учасниками навчально виховного процесу щодо відпрацювання плану евакуації на випадок надзвичайної ситуації.

7.Контроль за дотриманням законодавчих нормативних актів з питань пожежної безпеки покласти на _____.

8.Загальне керівництво та відповідальність за пожежну безпеку у закладі освіти залишаю за собою.

Директор закладу освіти _____

З наказом ознайомлені:

НАКАЗ №
(варіант)

**Про призначення відповідального
за справний стан та безпечну експлуатацію
котлів**

_____202_р

На виконання ст. 13 Закону України «Про охорону праці», п. 1.5.2. «Правил будови і безпечної експлуатації парових і водогрійних котлів і водонагрівачів з температурою нагріву води не вище 115⁰С», «Правил пожежної безпеки для навальних закладів та установ системи освіти України» та з метою забезпечення справного стану і постійного контролю за безпечною експлуатацією котлів,
НАКАЗУЮ:

- 1.Призначити відповідальним за справний стан та безпечну експлуатацію котла _____ завідувача господарством закладу освіти _____.
2. Відповідальному за справний стан та безпечну експлуатацію котлів забезпечити роботу котлів відповідно до «Правил будови і безпечної експлуатації парових і водогрійних котлів і водонагрівачів з температурою нагріву води не вище 115⁰С».
3. На період відсутності відповідальної особи (відпустка, відрядження тощо) виконання її обов'язків покласти на _____.
4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор _____
підпис П.І.Б.

З наказом ознайомлені:

2.Забезпечуємо заклад освіти первинними засобами пожежогасіння

2.1.У пункті **8 розділу УІ** Правил зазначається, що усі будівлі закладів освіти мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, іншим пожежним інструментом.

2.2.Заклади освіти мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння згідно з **Правилами експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МВС України №25 від 15.01. 2018р., зареєстрованими в Мінюсті України 23.02.2018р за № 225/31677**

2.3.Вибір типу та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для закладів та установ здійснюються відповідно до Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників

2.4.Необхідна кількість первинних засобів пожежогасіння повинна визначатися відповідальним за пожежну безпеку закладу освіти окремо для кожного поверху та приміщення. Перелік норм первинних засобів пожежогасіння для закладів та установ наведений у додатку до цих Правил. Під час вибору первинних засобів пожежогасіння потрібно враховувати пожежонебезпечні властивості речовин та матеріалів, їх взаємодію з вогнегасними речовинами та площу приміщень закладів та установ.

2.5.Розміщення та експлуатація вогнегасників повинна відповідати вимогам Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МВС України №25 від 15.01. 2018р., зареєстрованими в Мінюсті України 23.02.2018р за № 225/31677 (Пункт 9, розділ УІ Правил)

Місця розміщення первинних засобів пожежогасіння мають зазначатися у планах евакуації.

2.6.Зовнішнє оформлення і вказівні знаки для визначення місць первинних засобів пожежогасіння мають відповідати вимогам ДСТУ ISO 6309:2007 “Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір” (ISO 6309:1987, IDT) та ГОСТ 12.4.026-76 “ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности”. Знаки мають бути розміщені на видних місцях на висоті 2 - 2,5 м від рівня підлоги як усередині, так і поза приміщенням (за потреби).

2.7.Розміщення вогнегасників, пожежних щитів (стендів), інших первинних засобів пожежогасіння здійснюється згідно з **пунктом 3 розділу V** Правил пожежної безпеки.

2.8.Стенди або пожежні щити слід установлювати в приміщеннях на видних та легкодоступних місцях якомога ближче до виходу із приміщення.

2.9.Вогнегасники повинні встановлюватися у легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від потрапляння прямих сонячних променів та дії опалювальних і нагрівальних приладів (**пункт 11 розділу VI Правил**).

2.10.Вогнегасники, які розміщуються поза приміщенням або в неопалювальних приміщеннях і не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, слід знімати на період холодів. У цьому разі на пожежних щитах і стендах має бути інформація про місце розміщення найближчого вогнегасника(**пункт 12 розділу VI Правил**).

2.11.**Пункт 13 , розділу VI** Правил вимагає аби на період перезарядки і технічного обслуговування вогнегасників, пов’язаного з їхнім ремонтом, на заміну встановлювались вогнегасники з резервного фонду.

2.12.Під час експлуатації та технічного обслуговування вогнегасників слід керуватися вимогами, викладеними в паспортах заводів-виготовлювачів, та Правилами експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МВС України №25 від 15.01. 2018р., зареєстрованими в Мінюсті України 23.02.2018р за № 225/31677

2.13.Контроль за зберіганням, вмістом і постійною готовністю до дії первинних засобів пожежогасіння здійснюється особами, призначеними наказом керівника закладу освіти.

2.14.**Учасники освітнього процесу** (крім вихованців дошкільних навчальних закладів та учнів початкових шкіл) **повинні знати місця, де розміщені первинні засоби пожежогасіння, і вміти користуватися ними** у разі виникнення пожежі чи загоряння (**пункт 16 розділу VI Правил**).

2.15.Періодичний огляд вогнегасників здійснює особа, відповідальна за пожежну безпеку, **не рідше одного разу на місяць.**

Під час періодичного огляду перевіряють:

- відповідність типу і заводського номера кожного вогнегасника його зареєстрованому обліковому номеру та місцю розміщення;
- наявність паспорта на кожний вогнегасник;
- дату проведення технічного обслуговування кожного вогнегасника, яка має відповідати вимогам інструкції з експлуатації;
- наявність та цілісність на кожному вогнегаснику пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), гнучкого рукава та кронштейна (якщо передбачено конструкцією);
- відсутність видимих зовнішніх пошкоджень вогнегасників та слідів корозії на них;
- положення стрілки індикатора тиску кожного закачного вогнегасника (крім вуглекислотного), яка має бути в межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора), залежно від температури експлуатації;
- непошкодженість маркування (етикетки) кожного вогнегасника.

2.16.Особа, відповідальна за пожежну безпеку, зобов'язана направляти вогнегасники для їх технічного обслуговування у таких випадках:

- за негативними результатами первинного або періодичного огляду;
- після застосування за призначенням;
- після закінчення гарантійного терміну експлуатації.

2.17.Приймання вогнегасників має відбуватися у присутності повноважного представника ПТОВ за таким порядком:

- перевірка документів, що оформлені ПТОВ;
- перевірка обсягу та якості проведених робіт з технічного обслуговування вогнегасників;
- оформлення акта приймання вогнегасників після їх технічного обслуговування.

Акт приймання вогнегасників після їх технічного обслуговування складають не менше ніж у двох примірниках і підписують представники споживача послуг та ПТОВ. Акт має засвідчувати, що послуги з технічного обслуговування вогнегасників надані згідно з умовами договору.

2.18. Вогнегасники віддають після відповідного прийняття їх контролером якості ПТОВ (у наряді-замовленні має бути підпис, засвідчений печаткою).

Заборонено:

- експлуатувати вогнегасники з наявністю вм'ятин, здутостей або тріщин на корпусі, на запірно-пусковому пристрої, на накидній гайці, а також у разі порушення герметичності з'єднань вузлів вогнегасника та несправності індикатора тиску (для закачних вогнегасників);
- ударяти вогнегасник;
- розбирати і перезаряджати вогнегасники особам, які не мають права на проведення таких робіт;
- допускати перебування вогнегасника у полум'ї та вдаряти ним об землю для приведення його до дії під час застосування за призначенням;
- спрямовувати насадку вогнегасника (гнучкий рукав або розтруб) під час його експлуатації у бік людей;
- використовувати вогнегасники для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням

3. Розробляємо інструкції з пожежної безпеки для закладу освіти

3.1. У кожному закладі освіти наказом керівника **чи** інструкцією встановлюється протипожежний режим (пункт 2, розділ II Правил), що містить порядок (додаток):

- утримання шляхів евакуації;
- застосування відкритого вогню;
- використання побутових електронагрівальних приладів;
- проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- проїзду та стоянки транспортних засобів;
- прибирання горючого пилу й відходів, зберігання промасленого спецодягу та ганчір'я, очищення елементів вентиляційних систем від горючих відкладень;
- відключення від мережі електроживлення обладнання та вентиляційних систем у разі пожежі;
- огляду, зачинення приміщень, будівель після закінчення занять і роботи закладів та установ;
- проходження посадовими особами навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;
- організації експлуатації і обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;
- проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного, а також навчального обладнання;
- скликання у разі виникнення пожежі членів пожежно-рятувального підрозділу добровільної пожежної охорони, посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку, виклику вночі, у вихідні та святкові дні;
- дій у разі виникнення пожежі: порядок і спосіб оповіщення учасників навчально-виховного процесу, послідовність їх евакуації, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, зупинки технологічного та навчального устаткування, вимкнення електроустановок, ліфтів, застосування засобів пожежогасіння тощо.

3.2. При розробленні інструкції дій у разі виникнення (виявлення) пожежі (додаток) слід керуватися **розділом VIII** Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України №1417 від 30.12.2014р. та **розділом VII** Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затвердженими наказом МОН №974 від 15.08. 2016 року, зареєстрованим у Мінюсті України за №1229/29359.

3.3. Згідно до цих Правил (**пункт 3, розділ II Правил**) у кожному структурному підрозділі закладу освіти має бути розроблена інструкція щодо заходів пожежної безпеки. Інструкція розробляється керівником структурного підрозділу, узгоджується з відповідальним за пожежну безпеку закладу, затверджується керівником і розміщується у кожному приміщенні на видному місці (**додаток**). Інструкція має вивчатися під час проведення протипожежних інструктажів, проходження навчання з пожежно-технічного мінімуму, під час проведення виробничого навчання.

3.4. Для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових тощо) розробляють інструкцію, в якій визначають їхні обов'язки щодо:

- контролю за додержанням протипожежного режиму;
- огляду території та приміщень;
- порядку дій у разі виявлення пожежі, спрацювання засобів пожежної сигналізації та автоматичного пожежогасіння.

У такій інструкції (*додаток*) також зазначають, кого з посадових осіб мають викликати в нічний час у разі пожежі.

Додатки

ІНСТРУКЦІЯ № ПРО ЗАХОДИ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ____ (варіант)

I. Загальні положення

1.1. Ця інструкція розроблена відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417 та Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом МОН України від 15.08.2016 № 974.

1.2. Поширюється на територію і всі приміщення закладу освіти.

1.3. Встановлює вимоги пожежної безпеки, обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі та є обов'язковою для вивчення та виконання усіма учасниками освітнього процесу.

2. Вимоги пожежної безпеки

Утримання території:

2.1. Територію закладу освіти слід постійно утримувати в чистоті. Відходи палих матеріалів, опале листя та суху траву необхідно регулярно прибирати й вивозити з території у спеціально відведені місця.

2.2. Дороги, проїзди, під'їзди та проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, а також доступи до пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, справними. Взимку їх слід очищати від снігу.

2.3. Протипожежні відстані між будівлями, спорудами, відкритими майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування заборонено захащувати, використовувати для складання матеріалів, устаткування, стоянки автотранспорту, встановлення тимчасових будівель і споруд.

2.4. Розводити багаття, спалювати сміття, користуватися відкритим вогнем на відстані не менше 30 м від будівель та споруд.

2.5. Заборонено курити у приміщеннях та на території закладу освіти.

Утримання будівель, приміщень та споруд:

2.6. Для всіх будівель та приміщень закладу освіти повинна бути визначена категорія щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки, написи про такі відомості розміщують на вхідних дверях ззовні та усередині приміщення.

2.7. У кожному приміщенні закладу освіти має бути розміщена табличка, на якій вказано прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефону найближчого пожежно-рятувального підрозділу, а також інструкція з пожежної безпеки.

2.8. Протипожежні системи приміщення закладу освіти (захист від диму, пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері та інші захисні пристрої) слід постійно утримувати у справному робочому стані й не вимикати.

2.9. Меблі і обладнання у класах, кабінетах, майстернях, їдальні та інших приміщеннях не мають перешкоджати евакуації людей та підходу до засобів пожежогасіння.

2.10. У коридорах, холах, на сходових клітках і дверях евакуаційних виходів слід мати наказові та вказівні знаки безпеки.

2.11. Евакуаційні проходи, виходи, коридори, тамбури, сходи не можна захащувати будь-якими предметами та обладнанням. Заборонено встановлювати будь-які предмети та обладнання, що звужують ширину евакуаційних проходів, виходів.

2.12. Під час перебування учасників освітнього процесу в будівлі двері евакуаційних виходів слід замикати лише зсередини за допомогою запорів (засувів, гачків тощо), які легко (без ключів) відмикаються.

2.13. Штучні килимові покриття, які не виділяють при горінні токсичних речовин та мають помірну здатність створювати задимлення, дозволяється розстеляти за умови наклеювання їх на незаймисту основу

2.14. Будівля закладу освіти має бути обладнана засобами оповіщення людей про пожежу. Для оповіщення можуть бути використані:

внутрішня телефонна мережа;

дзвінки та інші звукові сигнали;

світлова сигналізація світлові сигнали тощо

2.15. Зовнішні пожежні сходи, сходи-драбини й загорожі на дахах будівлі слід утримувати справними.

2.16. Зберігання легкозаймистих матеріалів у будівлі, де перебувають учні, а також у підвальних приміщеннях закладу освіти не дозволяється.

2.17. У приміщеннях закладу освіти **ЗАБОРОНЕНО**:

- перепланувати приміщення без урахування будівельних норм і правил; використовувати горючі матеріали для обробки стін і стель шляхів евакуації;
- встановлювати ґрати та незнімні сонцезахисні, декоративні та архітектурні пристрої на вікнах приміщень, де перебувають учасники освітнього процесу, сходових кліток, у коридорах, холах. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень ґрат (кабінет інформатики, приміщення з обладнанням, що має матеріальну цінність), вони мають розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчиненими;
- знімати дверні полотна в отворах, що з'єднують коридори зі сходовими клітками та двері евакуаційних виходів;
- забивати двері евакуаційних виходів або закривати їх глухими металевими решітками;
- використовувати електроплитки, кип'ятильники, електрочайники, за винятком спеціально обладнаних приміщень;
- захарашувати шляхи евакуації; встановлювати дзеркала та фальшиві двері на шляхах евакуації;
- влаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері та інші пристрої, що перешкоджають евакуації людей;
- здійснювати вогневі, електрогазозварювальні та інші види пожежонебезпечних робіт у будівлях та приміщеннях, де є люди;
- обгортати електричні лампи папером, тканиною та іншими горючими матеріалами;
- застосовувати для освітлення свічки, газові лампи і ліхтарі;
- прибирати приміщення, очищувати деталі та обладнання за допомогою легкозаймистих і горючих рідин;
- відігрівати труби систем опалення, водопостачання, каналізації тощо відкритим вогнем (для цього використовують гарячу воду, пару чи нагрітий пісок);
- зберігати на робочих місцях і в шафах, а також залишати в кишенях спецодягу використані обтиральні матеріали;
- залишати без нагляду ввімкнені в мережу електроприлади.

2.18. Одяг і взуття слід сушити у спеціально виділених для цього приміщеннях з обігрівом радіаторами водяного опалення.

2.19. Вогневі та зварювальні роботи можна виконувати лише з письмового дозволу директора закладу освіти з оформленням наряду- допуску. Ці роботи проводять згідно з вимогами правил пожежної безпеки під час зварювальних та інших вогневих робіт.

2.20. Користуватися побутовими електроприладами на уроках трудового навчання дозволяється у спеціально обладнаних приміщеннях під наглядом учителя.

2.21. Пошкодження вогнезахисних покриттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, повітроводів слід негайно усувати.

2.22. Після закінчення занять у класах, майстерні, кабінетах, учителі та вихователі закладу освіти повинні оглянути приміщення, усунути виявлені недоліки, вимкнути електроживлення освітлення, приладів та обладнання і замкнути приміщення.

Опалення, вентиляція та кондиціонування повітря:

2.23. Системи опалення, вентиляції та установки кондиціонування повітря мають відповідати вимогам ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування».

2.24. Перед початком опалювального сезону теплові мережі закладу освіти перевіряють та за потреби ремонтують. Результати перевірок фіксують у спеціальному журналі із зазначенням дати, прізвища особи, яка здійснювала перевірку, та її підпису. Несправні опалювальні прилади експлуатувати не можна.

2.25. Опалювальні установки мають відповідати протипожежним вимогам стандартів, будівельних норм та інших нормативно-правових актів. Несправні пристрої систем опалення, вентиляції та кондиціонування повітря експлуатувати не можна.

2.26. Заборонено користуватися для опалення приміщень електронагрівальними приладами, електрокамінами тощо.

Електроустановки:

2.27. Електричні мережі та електрообладнання, що використовують у закладі освіти, та їхня експлуатація мають відповідати вимогам Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міненергougілля «Про внесення змін до Правил улаштування електроустановок» від 15.02.2017 № 118 (далі - ПУЕ) та Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Мінсоцполітики від 09.01.1998 № 4.

2.28. Директор (керівник) закладу освіти зобов'язаний забезпечити своєчасне обслуговування і технічну експлуатацію електрообладнання та електромереж, проведення профілактичних оглядів, планово- попереджувальних ремонтів і своєчасно усувати виявлені недоліки.

- 2.29. Усі роботи в закладі освіти виконують на справному електрообладнанні (ізоляція електропроводки, пускачі, штепселі, розетки, вимикачі та інша апаратура, заземлення тощо).
- 2.30. Влаштувати та експлуатувати тимчасові електромережі у закладі освіти заборонено. Винятком можуть бути тимчасові електромережі, які живлять ілюмінаційні установки, а також електропроводки в місцях проведення будівельних, тимчасових ремонтно-монтажних і аварійних робіт.
- 2.31. У всіх приміщеннях (незалежно від їхнього призначення), які після закінчення робіт замикають і їх не контролює сторож, з усіх електроустановок та електроприладів, а також із мереж їх живлення має бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також установок, що за вимогами технології працюють цілодобово).
- 2.32. Шафи, в яких установлені електроштити, мають бути постійно замкненими, проходи до них - завжди вільними. Ключі від цих шаф мають бути у сторожа та у відповідального за електрогосподарство.
- 2.33. У виробничих, складських та інших приміщеннях, де є горючі матеріали, а також матеріали та вироби у горючій тарі електричні світильники мають бути захищені скляними корпусами чи ковпаками та надійно закріплені.
- 2.34. Усі несправності в електромережах та електроапаратурі, які можуть спричинити іскріння, коротке замикання, нагрівання ізоляції кабелів і проводів понад норму, мають бути негайно усунені.
- 2.35. Під час експлуатації електроустановок **заборонено**:
- використовувати кабелі та проводи з пошкодженою ізоляцією або такою, що втратила захисні властивості;
 - залишати під напругою електричні проводи і кабелі з неізовольованими кінцями;
 - переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
 - залишати без нагляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, телевізори, комп'ютери, радіоприймачі тощо;
 - користуватися пошкодженими (несправними) розетками, коробками для розгалужування, рубильниками тощо;
 - зав'язувати і скручувати електропроводи, підвішувати світильники (крім відкритих ламп) на електричних проводах;
 - підключати до клем силової та у штепсельні розетки освітлювальної мереж прилади, які споживають струм понад передбачені для них величини;
 - використовувати елементи електроарматури не за призначенням; застосовувати саморобні та інші подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводок;
 - використовувати подовжувачі для енергозабезпечення постійних об'єктів (холодильники, телевізори тощо);
 - використовувати побутові електронагрівальні прилади (праски, чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та у приміщеннях, де їх застосування не передбачено технологічним процесом;
 - застосовувати для прокладання електромереж радіо- та телефонні проводи;
 - застосовувати як електричний захист саморобні та некалібровані запобіжники;
 - знімати скляні ковпаки із закритих світильників;
 - використовувати електроапаратуру та електроприлади в умовах, що не передбачені заводом-виробником.
- 2.36. У всіх приміщеннях (незалежно від їхнього призначення), які після закінчення робіт замикають і не контролюють, усі електроустановки (крім холодильників) слід відключити.
- 2.37. Заборонено застосовувати електронагрівальні прилади у пожежонебезпечних зонах складських приміщень, бібліотеці тощо.
- 2.38. Усе електрообладнання підлягає зануленню або заземленню відповідно до вимог ПУЕ.
- 2.39. Заміри опору ізоляції освітлювальної та силової електромереж повинна проводити раз на рік спеціалізована організація, яка має на це право. Результати перевірки оформлюють актом. Виявлені порушення терміново ліквідують.
- 2.40. Захист будівель, споруд та зовнішніх установок від прямого попадання блискавки і вторинних її проявів має виконуватися згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.5-38:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд» (IEC 62305:2006, NEQ).

3. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту

Протипожежне водопостачання:

- 3.1. Для належного утримання засобів протипожежного водопостачання слід проводити їхнє постійне технічне обслуговування.
- 3.2. Внутрішні пожежні кран-комплекти періодично, але не рідше одного разу на шість місяців, слід піддавати технічному обслуговуванню і перевіряти на працездатність шляхом пуску води, результати перевірок слід зареєструвати у журналі технічного обслуговування.
- 3.3. Кожен пожежний кран-комплект має бути укомплектований пожежним рукавом однакового з ним діаметра та стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за їх наявності), а також важелем для полегшення відкривання вентилів. Пожежні кран-комплекти слід розміщувати у вбудованих або навісних шафах, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання. На дверцятах шафи пожежного крана мають бути зазначені:
- літерний індекс «ПК»;
 - порядковий номер пожежного крана і номер телефону найближчого пожежно-рятувального підрозділу.
- 3.4. У період виконання робіт з технічного обслуговування або ремонту, проведення яких пов'язано з відключенням систем протипожежного захисту (далі - СПЗ), директор закладу освіти зобов'язаний забезпечити пожежну безпеку приміщень, які захищені установками, і повідомити про це пожежно-рятувальні підрозділи.
- 3.5. Під'їзди та підходи до пожежних водоймищ, резервуарів, гідрантів і кранів потрібно завжди утримувати вільними.

- 3.6. Біля пожежного гідранта мають бути встановлені світлові або флуоресцентні покажчики з написом «ПГ».
- 3.7. У разі проведення ремонтних робіт чи відключення водопровідної мережі, слід негайно повідомити пожежно-рятувальний підрозділ.
- 3.8. Кришки люків пожежних колодязів підземних гідрантів повинні бути постійно зачинені. Їх потрібно своєчасно очищати від бруду, льоду і снігу.
- 3.9. Пожежні гідранти й внутрішні пожежні крани кожні шість місяців оглядають та перевіряють шляхом пуску води на працездатність працівники місцевої пожежної частини або особа, яка відповідає за протипожежний стан у Центрі. Результати технічного огляду й перевірки оформлюють в акті.

Первинні засоби пожежогасіння.

- 3.10. Усі будівлі закладу освіти забезпечують первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, іншим пожежним інструментом.
- 3.11. Вибір типу та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для навчального закладу здійснюються відповідно до додатку 2 Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом МОН від 15.08.2016 № 974.
- 3.12. Необхідну кількість первинних засобів пожежогасіння визначає відповідальний за пожежну безпеку закладу освіти окремо для кожного поверху та приміщення. Під час вибору первинних засобів пожежогасіння слід враховувати пожежонебезпечні властивості речовин та матеріалів, їх взаємодію з вогнегасними речовинами та площу приміщень закладу освіти.
- 3.13. Стенди або пожежні щити слід установлювати в приміщеннях на видних та легкодоступних місцях якомога ближче до виходу із приміщення.
- 3.14. Вогнегасники слід встановлювати так, щоб можна було визначити їхній тип, прочитати на його корпусі інструкцію для користування, а також зняти.
- 3.15. Вогнегасники слід встановлювати в легкодоступних та видних місцях, а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їхній захист від прямих сонячних променів та дії опалювальних і нагрівальних приладів.
- 3.16. Вогнегасники, які розміщено поза приміщенням або в неопалюваних приміщеннях і не призначені для експлуатації при мінусовій температурі, слід знімати на період холодів. У цьому разі на пожежних щитах і стендах має бути інформація про місце розташування найближчого вогнегасника.
- 3.17. На період перезарядки і технічного обслуговування вогнегасників, пов'язаного з їхнім ремонтом, на заміну мають бути встановлені вогнегасники з резервного фонду.
- 3.18. Під час експлуатації і технічного обслуговування вогнегасників слід керуватися вимогами, викладеними в паспортах заводів-виготовлювачів.
- 3.19. Контроль за зберіганням, вмістом і постійною готовністю до дії первинних засобів пожежогасіння здійснюють особи, яких директор закладу освіти призначив наказом.
- 3.20. Учасники освітнього процесу мають знати місця, де розташовані первинні засоби пожежогасіння, і вміти користуватися ними у разі виникнення пожежі чи загоряння.
- 3.21. Використання первинних засобів пожежогасіння для господарських та інших потреб, не пов'язаних із гасінням пожеж, заборонено.

4. Порядок огляду, приведення в пожежобезпечний стан і закриття приміщень, будівлі тощо після закінчення роботи

- 4.1. Після закінчення робочого дня працівники закладу повинні навести порядок на робочому місці, зачинити вікна та вимкнути електроживлення приладів і обладнання яким вони користувалися (настільні лампи, вентилятори, побутові кондиціонери, компютери, радіоприймачі тощо).
- 4.2. Відповідальний за пожежну безпеку у приміщенні після закінчення роботи повинен оглянути його, переконатися у відсутності порпушень, що можуть привести до пожежі, перевірити відключення електроприладів, обладнання, освітлення.

5. Обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі

- 5.1. У разі виникнення пожежі дії працівників закладу освіти мають бути спрямовані на створення безпеки людей, і насамперед учнів, їхню евакуацію та рятування.
- 5.2. Кожен працівник закладу освіти, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо), **ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ**:
- сповістити про пожежу директора закладу освіти або чергового адміністратора;
 - негайно повідомити про це пожежну охорону (**тел.101**);
 - при цьому слід чітко назвати адресу закладу освіти, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, наявність людей у будівлі, а також свою посаду та прізвище;
 - розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця відповідно до плану евакуації;
 - розпочати (якщо є можливість) ліквідацію осередку загоряння за допомогою первинних засобів пожежогасіння до прибуття пожежно-рятувального підрозділу;

- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними у закладі освіти засобами пожежогасіння

5.3. Директор закладу освіти або черговий адміністратор, який прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено пожежну службу про виникнення пожежі (продублювати повідомлення);
- перевірити включення у роботу автоматичної установки пожежної сигналізації;
- інформувати відділ освіти і науки Нікопольської міськради про виникнення пожежі;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів;
- у разі загрози для життя людей негайно організувати їхнє рятування, використовуючи для цього всі наявні сили й засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників освітнього процесу, евакуйованих з будівлі, за списками й журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі пожежних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та джерел водопостачання;
- перевірити включення у роботу систем протипожежного захисту; вилучити з небезпечної зони всіх учнів, а також працівників та інших осіб, які не задіяні в евакуації людей та ліквідації пожежі;
- за потреби викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані із заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електропостачання, систем вентиляції та кондиціонування повітря і здійснення інших заходів, які сприяють запобіганню поширенню пожежі;
- подбати про безпеку людей, які беруть участь в евакуації та гасінні пожежі, від небезпек можливих обвалів конструкцій, дії токсичних продуктів горіння і підвищеної температури, ураження електрострумом тощо;
- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їхнього складання і забезпечити, за потреби, їхню охорону;
- інформувати керівника пожежно-рятувального підрозділу про наявність людей у будівлі.

5.4. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі вчителям та вихователям необхідно:

- припинити заняття;
- знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло й зачинити вікна в приміщенні, де проводилося заняття;
- у разі значного задимлення видати учням наявні в кабінеті засоби індивідуального захисту (ватно-марлеві пов'язки);
- з урахуванням обстановки, що склалася, у найкоротший строк визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи й виходи до безпечної зони відповідно до плану евакуації;
- ретельно перевірити кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні;
- ліквідувати умови, що спричиняють виникнення паніки;
- не залишати учнів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку слід евакуювати в першу чергу;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування учнів у зоні небезпеки;
- виставити пости безпеки на входах у будівлю, де виникла пожежа, щоб унеможливити повернення учнів і працівників до цієї будівлі;
- у разі гасіння забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від розбивання скла, оскільки вогонь і дим поширяться до суміжних приміщень;
- залишаючи будівлю або приміщення, що постраждали від пожежі, зачинити за собою усі двері й вікна.

5.5. Якщо пожежа виникла в нічний час, відповідних заходів щодо її ліквідації вживає черговий сторож закладу освіти.

Розроблено:

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

Погоджено:

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

Ознайомлені:

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція розроблена відповідно до Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 15.08.2016 № 974 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 р. за № 1229/29359.

1.2. Ця Інструкція поширюється на сторожів закладу освіти _____, встановлює вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта, що охороняється, і є обов'язковою для вивчення та виконання сторожами, які працюють в закладі на постійній основі (найму).

2. Обов'язки щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень

2.1. Заступаючи на чергування, сторожі зобов'язані:

- впевнитись у наявності всіх ключів, документації сторожів;
- перевірити працездатність телефонного зв'язку;
- перевірити протипожежний режим приміщення закладу освіти;
- ознайомитись із записом у Журналі приймання / передачі об'єкту під охорону сторожа чи вахтера, що змінюється, та намітити заходи з усунення виявлених у вечірній і нічний час протипожежних та інших порушень і недоліків.

2.2. Протягом чергування сторож повинен постійно здійснювати контроль за протипожежним та режимним станом приміщень та території школи. Виявлені недоліки та ті, про які сповістили працівники закладу, повинні негайно (за можливості) усуватися шляхом повідомлення про це служби охорони праці закладу.

2.3. Під час перевірки протипожежного режиму приміщень, холів коридорів та території сторож повинен:

- впевнитись у наявності первинних засобів пожежогасіння - вогнегасників, пожежних щитів;
- знати та вміти перевірити роботу вогнегасників;
- оглянути стан шляхів евакуації, запасних виходів.
- впевнитись, чи вільний в'їзд на територію закладу освіти;
- у вечірній і нічний час перевірити стан освітлення території.

2.4. Перевірки повинні здійснюватися сторожем з інтервалом у 4 год. Порушення та недоліки, які не вдалося усунути під час перевірки, відображаються у Журналі приймання / передачі об'єкту під охорону під час приймання-здавання чергування.

2.5. У разі виникнення пожежі необхідно негайно повідомити про це Державну службу з надзвичайних ситуацій за тел. 101, повідомити керівника закладу або особу, що його заміщує, та прибути на місце, звідки надійшов сигнал тривоги. Якщо пожежно-небезпечна ситуація не виявилась, треба дати відбій пожежній охороні та керівнику закладу або особі, що його заміщує.

2.6. Сторожі повинні вміти користуватися всіма первинними засобами пожежогасіння, які є на об'єкті, що охороняється. Навчання способам гасіння умовної пожежі сторожі мають проходити при прийомі на роботу.

2.7. У сторожів повинен бути список посадових осіб, яких слід викликати в нічний час (вихідні та святкові дні) у разі виникнення пожежі. У списку зазначаються адреси, службові та домашні телефони посадових осіб.

2.8. При вимушеній евакуації людей, залучених до позакласної роботи, та матеріальних цінностей під час виникнення пожежі чи аварії сторожі повинні направляти людей (керівників гуртків та вихованців гуртків) до запасних виходів, за необхідності допомагати у проведенні евакуації матеріальних цінностей.

3. Обов'язки та дії сторожів у разі виникнення пожежі

3.1. При виникненні пожежі сторожі зобов'язані:

- повідомити за тел. 101 Державну службу з надзвичайних ситуацій та керівника закладу або особу, що його заміщує;
- перевірити здійснення оповіщення людей про пожежу;
- організувати рятування (евакуацію) людей, залучених до позакласної роботи, вивести їх за межі небезпечної зони, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- вжити заходів щодо гасіння пожежі з використанням первинних засобів пожежогасіння;
- вимкнути у разі необхідності струмоприймачі та вентиляцію;
- організувати взаємодію з аварійними службами (електротехнічною, сантехнічною).

3.2. Окрім цього, сторож повинен зустрічати прибуваючі підрозділи Державної служби з надзвичайних ситуацій і найкоротшим шляхом направляти їх на місце пожежі. До прибуття керівних та посадових осіб школи сторож не повинен залишати місце пожежі (за умови, що немає загрози його життю та здоров'ю) і, за можливості, надавати консультативну допомогу керівникові гасіння пожежі щодо місцезнаходження того чи іншого обладнання, запасних виходів, виходів на дах тощо.

Розробив: _____

Погоджено: _____

ІНСТРУКЦІЯ
з пожежної безпеки в кабінеті _____
(варіант)

1. Загальні положення

1. Кожен працівник, учень зобов'язаний знати і виконувати правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі - вжити всіх залежних від нього заходів для рятування учнів і гасіння пожежі.
2. Сходові клітки, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними.
3. У навчальних кабінетах парти, столи, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляли виходів із кабінетів.
4. У кабінетах слід суворо дотримуватися протипожежного режиму. Приміщення повинні постійно утримуватися в чистоті.
5. Весь пожежний інвентар і обладнання треба утримувати у справному стані, розміщувати на видних місцях.
6. У приміщеннях забороняється паління.

2. Вимоги пожежної безпеки до початку роботи

1. У кабінетах горючі речовини й матеріали потрібно зберігати у шафах, що замикаються, ключі від яких повинні бути у вчителя.
2. Забороняється використовувати електроприлади із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них рідини, які легко займаються, обгортати папером або тканиною електричні лампи.
3. Не працювати на несправному обладнанні.
4. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірити наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

3. Вимоги безпеки під час виконання робіт

1. Виконувати лише ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручати свою роботу іншим особам.
2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.
3. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:
 - використовувати кабелі і проводи із пошкодженою ізоляцією;
 - залишати під напругою електричні проводи і кабелі;
 - переносити ввімкнені прилади та ремонтувати обладнання, яке перебуває під напругою;
 - залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади, обладнання;
 - користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
 - зав'язувати і скручувати електропроводи;
 - застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів.
4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі й електрообладнання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

1. Щоденно після закінчення занять у кабінетах вчителі повинні уважно оглянути всі приміщення, які закриваються, вимкнути електроприлади, обладнання, освітлення, усунути виявлені недоліки.
2. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи.
3. Після кожного заняття необхідно усі пожежонебезпечні речовини та матеріали прибрати у спеціально виділені та обладнані приміщення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

1. У випадку виникнення пожежі дії працівників, учнів школи мають бути спрямовані на створення безпеки дітей, в першу чергу рятування та евакуацію.
2. Кожен працівник, учень, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний: негайно повідомити про це по телефону 101 до пожежної частини; сповістити про пожежу вчителів, директору, його заступнику; організувати зустріч пожежних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

Розробив:

завідувач кабінету _____

Узгоджено: _____

4. Забезпечуємо розроблення плану та порядку евакуації людей на випадок НС.

4.1. Пункт 1, розділ II визначає як обов'язок керівника закладу освіти з метою впровадження протипожежного режиму:

- забезпечити розробку і затвердити орієнтовний план евакуації учнів та працівників у разі виникнення пожежі (додаток) та порядок оповіщення учасників освітнього процесу, що встановлюють обов'язки і дії працівників на випадок виникнення пожежі. План евакуації та порядок евакуації повинні переглядатися **один раз на три роки**;
- розробити та затвердити інструкцію, що визначає дії працівників закладу освіти _____ щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації учасників освітнього процесу, за якою не рідше одного разу на півроку (в установах сезонного типу - на початку кожної зміни) проводяться практичні тренування всіх працівників;

Додаток

Правила
(пункт 1 розділу II)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник навчального закладу (установи)

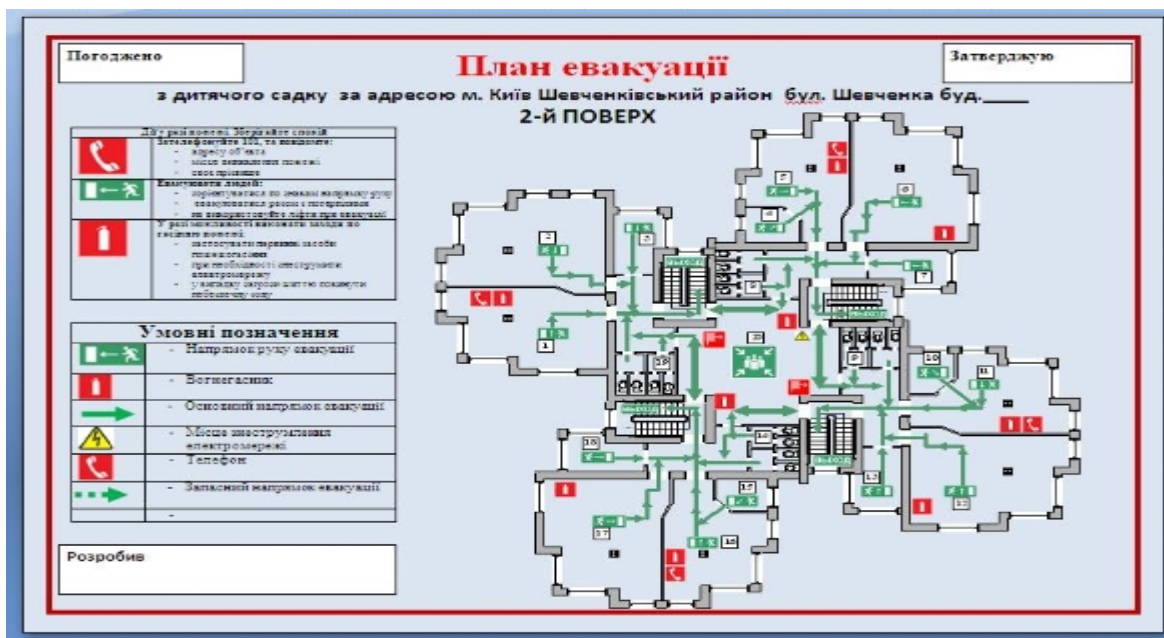
(підпис, прізвище, ініціали)
_____ 20__ р.

Орієнтовний план евакуації
учнів та працівників закладу освіти _____ у разі виникнення пожежі

№ з/п	Назва дії	Порядок і послідовність	Посада, Прізвище виконавця
1	Повідомлення про пожежу	У разі виявлення пожежі або її ознак необхідно негайно повідомити за телефоном до пожежно-рятувального підрозділу, підключити систему оповіщення людей про пожежу, повідомити керівника закладу освіти, або особу, що його заміщує	
2	Евакуація учнів, (вихованців) з будівлі, що загорілася, порядок евакуації	Негайно у разі виявлення пожежі або за сигналом оповіщення (зазначається вид сигналу) всі учні, (вихованці) мають виводитися назовні через коридори і виходити згідно з планом	
3	Звірка спискового складу з фактичною наявністю евакуйованих з будівлі	Усі Евакуйовані з будівлі учні, вихованці перевіряються за наявними в групах і класах поіменними списками (журналом обліку занять)	
4	Пункти розміщення евакуйованих учнів, вихованців	У денний час учні, вихованці групами (класами) розміщуються у будівлі (зазначити адресу). У нічний час вони евакууються до будівлі (зазначити адресу)	
5	Гасіння пожежі працівниками закладу, установи до прибуття пожежно-рятувального підрозділу	Гасіння пожежі організовується негайно з моменту її виявлення і проводиться працівниками закладу, не зайнятими евакуацією учнів, вихованців. Для гасіння використовуються всі наявні засоби пожежогасіння	

П Л А Н
приміщень закладу освіти _____ з нанесенням шляхів евакуації

Приклад оформлення Плану евакуації (графічна частина)

Примітка. Шляхи переміщення учнів та працівників під час евакуації не повинні перетинатися і можуть змінюватися залежно від обставин, що склалися.

Розробив: _____

Підпис

П.І.Б

З планом евакуації і розподілом обов'язків ознайомлені:

4.2. Необхідність забезпечення планами (схемами) евакуації одноповерхових будівель та споруд визначається місцевими органами державного пожежного нагляду, виходячи з їх пожежної небезпеки, кількості розміщуваних людей, площі тощо.

4.3. Не рідше одного разу на півріччя в навчальних закладах необхідно проводити практичні заняття з учасниками освітнього процесу та працівниками щодо відпрацювання планів евакуацій.

ІНСТРУКЦІЯ №

щодо дії працівників закладу освіти при евакуації людей у зв'язку з пожежею
(варіант)

У разі виникнення пожежі в закладі:

- При виникненні пожежі дії працівників закладу освіти, залучених до її гасіння, мають бути спрямовані на створення безпеки людей, і в першу чергу - дітей, їх евакуацію та рятування.
- Кожний працівник закладу освіти, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури у приміщенні тощо), **зобов'язаний:**
 - негайно повідомити про це за **телефоном 101** пожежну службу (при цьому слід чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
 - здійяти систему повідомлення людей про пожежу;
 - розпочати самому і залучити інших до евакуації людей із будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
 - сповістити про пожежу директора (керівника) закладу освіти або його заступника.
- Директор, його заступник, який прибув на місце пожежі, **зобов'язаний:**
 - перевірити виконання чи повідомити пожежну охорону про виникнення пожежі;
 - проінформувати начальника відділу освіти і науки;
 - у випадку загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили і засоби;
 - організувати перевірку наявності всіх учасників освітнього процесу, евакуйованих з будівлі, за списками і журналами обліку занять;

- виділити для зустрічі пожежних підрозділів особу, яка добре знає розміщення підізних шляхів та водних джерел;
- вивести з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі;
- при необхідності викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані із заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електро- і газопостачання, зупинку системи вентиляції та кондиціювання повітря і здійснення інших заходів, які сприяють запобіганню поширення пожежі;
- забезпечити безпеку людей, які беруть участь в евакуації та в гасінні пожежі, від можливих обвалів конструкцій, дії токсичних продуктів горіння і підвищених температур, ураження електрострумом тощо;
- інформувати керівника пожежного підрозділу про наявність людей у будівлі;
- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складання і забезпечити, при потребі, їх охорону.

4. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі **необхідно**:

- з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи і виходи до безпечної зони у найкоротший термін;
- вчителям, вихователям, керівникам гуртків та іншим працівникам закладу освіти не можна залишати дітей без нагляду, з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, в якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння;
- дітей молодшого віку слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час, на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із собою, а дітей молодшого віку слід виводити або виносити, загорнувши в ковдри або в інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, чи не залишилися у небезпечній зоні діти, які могли заховатися під ліжками, партами, у шафах та в інших місцях;
- виставити пости безпеки біля входів у будівлі, щоб діти та працівники не поверталися туди, де виникла пожежа;
- при гасінні слід намагатися в першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від розбивання скла, щоб зменшити ймовірність поширення вогню і диму до суміжних приміщень;
- залишаючи приміщення або будівлі, що постраждали від пожежі, необхідно зачинити всі двері і вікна.

У разі виникнення пожежі поблизу закладу:

Директор або черговий вчитель (працівник...):

- з'ясовують місце, характер виникнення пожежі та можливі її наслідки для закладу освіти (до 10 хвилин);
- організовують чергування з метою гасіння можливого загорання споруд закладі освіти (до 10 хвилин).

Директор, класний керівник (вихователь...):

- з метою гасіння можливого загорання споруд закладу освіти вживають заходів по евакуації учнів (вихованців) і працівників із закладу освіти згідно з схемою евакуації в безпечне місце.

Директор, добровільна пожежна дружина:

- організовує гасіння пожежі наявними первинними засобами пожежегасіння та виклик пожежної служби;
- інформує відділ освіти і науки про наслідки і ліквідацію пожежі;
- у разі необхідності викликає інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо);

Посадова особа школи (а в разі відсутності – черговий працівник школи) зобов'язана:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення).
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видаляти за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі
- припинити навчання в будівлі ;
- припинити будь-які роботи, крім робіт, пов'язаних із заходами по ліквідації пожежі;
- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення електро та газопостачання до будівлі закладу освіти, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимного захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію закладу освіти.

Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал закладу освіти, зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі про конструктивні і технологічні особливості об'єкту, де виникла пожежа, прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, сил та засобів закладу освіти.

Розробив:

З інструкцією ознайомлені _____

ПАМ'ЯТКА

**Як діяти учням та вчителям
у разі виникнення пожежі в школі**

- Насамперед необхідно негайно повідомити про пожежу в аварійно-рятувальну службу **за телефоном «101»**. Якщо ви побачите охоплене вогнем приміщення, не намагайтеся увійти в нього. Необхідно зачинити двері в цю кімнату. *Відчинені двері не тільки випустять дим, а й перешкоджають евакуації, тому що раптовий приплив повітря може призвести до поширення вогню з великою швидкістю.*
- Повідомити про пожежу адміністрацію школи, вжити термінових заходів щодо евакуації дітей та персоналу із будівлі навчального закладу. *В цей час **важливо не панікувати!*** Евакуація проводиться з усієї будівлі школи, навіть якщо пожежу виявлено тільки в якійсь її частині.
- Почувши сигнал тривоги, учні за вказівкою вчителя залишають класну кімнату і прямують до місця збору. Останнім іде вчитель з класним журналом. Двері класної кімнати й усі інші двері на шляху евакуації необхідно зачинити.
- Кожен клас спускається сходами тільки з одного боку, залишаючи другий вільним для учнів інших класів, за винятком тих випадків, коли сходи дуже вузькі. *В цей час не слід обганяти одне одного та штовхатися.*
- Усі, кого не було в класі під час сигналу тривоги, повинні негайно приєднатися до свого класу чи групи на місці збору.
- У разі потреби необхідно організувати пошуки людей, яких не виявили на місці збору.
- *Нікому не можна повертатися в будівлю школи без дозволу рятувальників чи директора школи.*
- На місці збору кожен клас чи група людей займають чітко визначене місце і перебувають там до подальших вказівок рятувальників чи адміністрації.
- Після евакуації необхідно зробити перекличку (за класним журналом), аби з'ясувати, чи всі покинули приміщення школи. Директор школи (або його заступник) на місці збору особисто приймає рапорти від старших усіх груп.
- Для дітей з обмеженими можливостями та неврівноваженою психікою повинні бути заздалегідь передбачені спеціальні заходи щодо їх евакуації.
- Під час евакуації необхідно заборонити розмови, щоб було добре чути розпорядження рятувальників та адміністрації школи.
- Ще до прибуття аварійно-рятувальної служби, адміністрації школи слід визначити характер та місце пожежі, а також загальну кількість евакуйованих. Ця інформація потрібна начальнику аварійно-рятувального підрозділу для подальших дій щодо ліквідації пожежі.

ПАМ'ЯТКА

**Як поводитися під час пожежі в навчальному закладі,
якщо поруч із учнем немає дорослої людини**

1. Пожежа у класі (приміщенні), в якому ти перебуваєш:

- ☐ якщо можеш вийти з класу через двері, рятуйся сам і допоможи іншим;
- ☐ якщо вихід перекрито вогнем, але поряд є зовнішня пожежна драбина, скористайся нею;
- ☐ під час пожежі не можна ховатися в глухі кути, під парти, шафи, у підсобні приміщення тощо;
- ☐ необхідно захистити органи дихання і закрити щілини під дверима (краще вологими ганчірками);
- ☐ знайди можливість подати сигнали рятувальникам про своє місцезнаходження.

2. Пожежа в коридорі:

- ☐ перш ніж визирнути в коридор - торкнись тильним боком долоні до ручки вхідних дверей. Якщо вона гаряча, не відчиняй двері – там небезпека;
- ☐ якщо ручка дверей холодна - визирни в коридор. Побачивши там вогонь або багато диму – негайно зачини двері;
- ☐ якщо диму небагато і він піднімається знизу, це означає, що пожежа виникла на нижніх поверхах будівлі школи. *Не спускайся вниз, повернись в клас, щільно зачини двері, чекай на допомогу рятувальників;*
- ☐ якщо неможливо залишити приміщення, а в тебе є мобільний зв'язок, зателефонуй в аварійно-рятувальну службу **за номером «101»**, щоб повідомити про себе. У приміщенні слід стояти біля вікна, аби тебе швидше помітили рятувальники;
- ☐ якщо пожежа виникла поверхом вище, спускайся вниз сходами, обов'язково захистивши органи дихання.

Профілактичні заходи

У перші дні навчального року проводиться інструктаж з усіма учнями і персоналом школи щодо

правил евакуації на випадок пожежі. Його необхідно періодично повторювати та закріплювати практичними діями, не менше одного разу на семестр, з відповідним записом у класному журналі.

5. Установлюємо порядок огляду та закриття приміщень і будівлі закладу освіти

5.1. Після закінчення роботи закладу освіти, у вихідні та святкові дні всі приміщення закладу і будівлю закривають. Контроль за протипожежним станом покладається на працівників охорони (сторожів...).

5.2. **Пунктом 10 Розділ II** Правил передбачено, що для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових тощо) повинна бути розроблена інструкція (додаток), в якій слід визначити їхні обов'язки щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень, порядок дій в разі виявлення пожежі, спрацювання засобів пожежної сигналізації та автоматичного пожежогасіння, а також вказати, кого з посадових осіб мають викликати в нічний час у разі пожежі.

5.3. У закладах освіти з цілодобовим перебуванням учнів (вихованців) черговий у вихідні та святкові дні, а також у вечірні і нічні години зобов'язаний, заступаючи на чергування:

- перевірити наявність і стан засобів пожежогасіння, справність телефонного зв'язку, чергового освітлення і пожежної сигналізації;
- пересвідчитися, що всі шляхи евакуації (коридори, сходові клітки, тамбури, фойє, холи, вестибюлі) не захащено, а двері евакуаційних виходів у разі потреби можуть бути без перешкод відчинені;
- у разі виявлення порушення протипожежного режиму і несправностей, внаслідок яких можливе виникнення пожежі, вжити заходів щодо їх усунення, а в разі потреби повідомити керівника або працівника, який його заміщує.

5.4. Черговий також повинен мати списки (журнали обліку) дітей та працівників, що перебувають у закладі

освіти, знати місця їх розміщення та мати при собі комплект ключів від дверей евакуаційних виходів та

воріт, автомобільних в'їздів на територію навчального закладу, а також ручний електричний ліхтар.

Додаток

Затверджено

Наказ керівника _____

№ ____ від _____ 202_ р.

ІНСТРУКЦІЯ № ____

для працівників охорони (вахтерів, сторожів) щодо забезпечення пожежної безпеки

(Орієнтовна, творчість ніхто не забороняв!!)

1. Галузь застосування

1. Ця Інструкція поширюється на сторожів (чергових...) закладу освіти, встановлює вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкту, що охороняється, і є обов'язковою для вивчення та виконання сторожами.

2. Обов'язки щодо контролю за додержанням протипожежного режиму, огляду території і приміщень

2.1. Заступаючи на чергування, сторожа (чергові) зобов'язані:

- впевнитись у наявності всіх ключів;
- перевірити протипожежний режим приміщення;
- ознайомитися з рапортом сторожів, які змінюються, та намітити заходи з усунення виявлених у вечірній і нічний час протипожежних та інших порушень і недоліків;

2.2. Протягом чергування сторож повинен постійно здійснювати контроль за протипожежним та режимним станом приміщень та території. Виявлені недоліки та ті, про які сповістили працівники, повинні негайно (за можливості) усувати шляхом повідомлення керівника закладу освіти.

2.3. Під час перевірки протипожежного режиму приміщень, холів та коридорів сторож повинен:

- впевнитись у наявності первинних засобів пожежогасіння – вогнегасників, пожежних щитів
- оглянути стан шляхів евакуації

2.4. Під час перевірки протипожежного режиму території сторож зобов'язаний:

- оглянути стан пожежних щитів, пожежних гідрантів та під'їздів до них, впевнитись, чи вільний в'їзд на територію школи;
- у вечірній і нічний час перевірити стан освітлення території

2.5. Перевірки повинні здійснюватися одним сторожем кожні 2 години. Порушення та недоліки, які не вдалося усунути під час перевірки, відображаються в рапорті під час приймання-здавання чергування

2.6. У разі виникнення пожежі необхідно негайно повідомити про це пожежну охорону за тел. 101., а також зателефонувати керівнику закладу освіти.

2.7.Сторож повинен вміти користуватися всіма первинними засобами пожежогасіння, які є на об'єкті, що охороняється. Навчання способам гасіння умовної пожежі сторожі мають проходити при прийомі на роботу.

2.8.У сторожів повинен бути список посадових осіб, яких слід викликати в нічний час (вихідні та святкові дні) у разі виникнення пожежі. У списку зазначаються адреси, службові та домашні телефони посадових осіб.

2.9.При вимушеній евакуації людей та матеріальних цінностей під час виникнення пожежі чи аварії сторожі повинні направляти людей до запасних виходів, за необхідності допомагати у проведенні евакуації матеріальних цінностей. В окремих випадках, коли евакуація матеріалів потребує спеціальних умов, сторожа повинні діяти згідно з вимогами іншої спеціальної інструкції.

3.Обов'язки та дії сторожів, чергових у разі виникнення пожежі

3.1.При виникненні пожежі сторожа зобов'язані:

- повідомити за **тел. 101** Державну пожежну охорону та відповідних осіб;
- вжити заходів щодо гасіння пожежі з використанням первинних засобів пожежогасіння;
- вимкнути у разі необхідності струмоприймачі та вентиляцію;
- організувати рятування людей (евакуацію), вивести за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- перевірити здійснення оповіщення людей про пожежу;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі;

3.2.Окрім цього сторож повинен зустрічати прибуваючі підрозділи пожежної охорони і найкоротшим шляхом направляти їх на місце пожежі. До прибуття осіб сторож не повинен залишати місце пожежі і, за можливості, надавати консультативну допомогу керівникові гасіння пожежі (штабу пожежогасіння) щодо місцезнаходження того чи іншого обладнання, запасних виходів, виходів на горище тощо.

Розробив:

Відповідальний за пожежну безпеку _____

Узгоджено:

Керівник служби охорони праці,
заступник директора _____

6.Організовуємо проведення інструктажів з питань пожежної безпеки у закладі освіти.

6.1.Керівники закладів та установ **зобов'язані** (п.4.Правил пожежної безпеки для навальних закладів та установ системи освіти України):

- організувати вивчення цих Правил і забезпечити їх виконання;
- здійснювати контроль за дотриманням установленого протипожежного режиму всіма учасниками освітнього процесу;
- вживати заходів щодо попередження пожежної небезпеки і усунення недоліків, що можуть її спричинити.

6.2.Усі працівники під час прийняття на роботу і за місцем праці повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі).

6.3.Пунктом 11 постанови КМУ від 26.06.2013 № 444 (зі змінами) Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (далі — Порядок № 444), визначено, що у разі прийняття на роботу особа за місцем роботи проходить інструктаж з питань пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

6.4.**Осіб, які не пройшли навчання**, протипожежний інструктаж і перевірку знань з питань пожежної безпеки, **до роботи не допускають**.

6.5.3 метою ефективного проведення інструктажів у закладі освіти розроблюють програми інструктажів з пожежної безпеки, визначають терміни, місце і порядок їх проведення, а також посадових осіб, на яких покладається проведення інструктажів.

За призначенням та часом проведення протипожежні інструктажі поділяються на:

- вступний;
- первинний;
- повторний;
- позаплановий;
- цільовий.

6.6.Вступний протипожежний інструктаж проводиться з:

- усіма щойно прийнятими на роботу особами;
- особами, які прибули в заклад освіти у відрядження, на виробничу практику (навчання) і мають брати безпосередню участь у виробничому процесі;

- здобувачами освіти перед початком навчання в лабораторіях, майстернях тощо.

Вступний протипожежний інструктаж проводиться на підставі чинних в закладі освіти правил, інструкцій (додаток) та інших нормативних актів з питань пожежної безпеки особою, на якогу наказом по закладу освіти покладені ці обов'язки.

Програма для проведення **вступного протипожежного інструктажу** затверджується керівником навчального закладу (додаток).

6.7.Первинний протипожежний інструктаж проводиться безпосередньо на робочому місці до початку виробничої діяльності працівника. **Його повинні проходити:**

- усі прийняті на роботу (постійну чи тимчасову);
- працівники, які переведені на роботу з інших підрозділів, виробничих дільниць;
- особи, які прибули в заклад освіти у відрядження, на навчання (практику);
- будівельники сторонніх організацій, які виконують на діючому об'єкті освіти будівельно-монтажні, ремонтні та інші роботи;
- здобувачі освіти під час виробничої практики (навчання), а також перед проведенням з ними практичних занять в учбових майстернях, лабораторіях тощо.

Програма для проведення первинного протипожежного інструктажу (додаток) розробляється з урахуванням відповідних інструкцій (додаток) з пожежної безпеки для працівників, інших нормативних актів про пожежну безпеку і орієнтовного переліку питань первинного протипожежного інструктажу керівником відповідного структурного підрозділу (школа I, школа II, школа III ст. господарська група тощо), відповідальним за протипожежний стан (завідувачем кабінету (майстерні), класним керівником, завідувачем господарством, тощо) затверджується керівником навчального закладу і погоджується з ДСНС. Інструктаж проводиться індивідуально або з групою осіб спільного фаху.

6.8.Повторний протипожежний інструктаж проводиться на робочому місці з усіма працівниками не менше ніж один раз на рік за переліком питань, з якими необхідно ознайомити працівників під час проведення вступного та первинного протипожежного інструктажів.

6.9.Позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці або в спеціально відведеному приміщенні:

- у разі введення в дію нових або доопрацьованих нормативних документів з питань пожежної безпеки (норм, правил, інструкцій, положень тощо);
- у разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування;
- на вимогу державних інспекторів з пожежного нагляду, якщо виявлене незадовільне знання працівниками правил пожежної безпеки на робочому місці, невміння діяти у разі пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння.

Інструктаж проводиться індивідуально або з групою працівників споріднених спеціальностей (видів робіт). Обсяг та зміст інструктажів визначаються в кожному випадку окремо залежно від причин, що викликали потребу його проведення.

6.10.Цільовий протипожежний інструктаж проводиться з працівниками:

- перед виконанням ними разових (тимчасових) пожежонебезпечних робіт (зварювальних, розігрівальних тощо),
- під час ліквідації стихійного лиха, аварії,
- у разі організації масових заходів з учнями та дітьми дошкільного віку.

Проведення протипожежних інструктажів може здійснюватися разом з проведенням відповідних інструктажів з охорони праці. Інструктажі завершуються перевіркою знань усним опитуванням, за допомогою технічних засобів навчання, а також перевіркою набутих навичок роботи з засобами пожежогасіння.

6.11.Фіксація інструктажів

Результати проведення інструктажів, **крім цільового**, зазначають у Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Запис про проведення цільового інструктажу роблять у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт.

Інструктажі з пожежної безпеки можна проводити разом з відповідними інструктажами з охорони праці (**п. 6 Порядку**).

Тоді Журнал буде мати назву: «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці, пожежної безпеки, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях».

Про проведення всіх видів протипожежних інструктажів, крім цільового, у спеціальних журналах робиться запис з підписом осіб, з якими проводився інструктаж, і тих, хто його проводив (додаток).

Запис про проведення цільового протипожежного інструктажу робиться в документі, що дозволяє виконання робіт (наряд-допуск, дозвіл)

Додаток

Затверджую
Директор закладу освіти

« ____ » _____ 202_р.

ПРОГРАМА

вступного протипожежного інструктажу

(орієнтовна, можна проявляти творчість, керуючись нормативною базою)

1. Загальні відомості про заклад освіти:

1.1. До складу закладу освіти входять:

кабінет фізики ;
кабінет хімії;
майстерня трудового навчання;
котельняі т.д.

1.2. Заклад освіти та його структурні підрозділи розміщуються в трьох 2 поверхових будівлях, що знаходиться по вул. _____ та 1 поверховій будівлі, що знаходиться по вул. _____ будинки обладнані відповідними інженерними мережами та технічним устаткуванням для забезпечення належних санітарно-побутових умов учасників освітнього процесу та працівників.

2. Загальні правила поведінки працівників в приміщеннях закладу освіти.

2.1. Відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників закладу освіти _____ кожен працівник зобов'язаний:

- берегти державну власність;
- повністю виконувати вимоги пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями;
- тримати в порядку і чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у службових та загальних приміщеннях;
- утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;
- додержуватись дисципліни праці і виконувати правила внутрішнього розпорядку.
- знати і виконувати вимоги нормативних актів з пожежної безпеки;
- додержуватись зобов'язань щодо пожежної безпеки, передбачених правилами внутрішнього трудового розпорядку установи;
- співробітничати з адміністрацією у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь-якої ситуації, яка створює загрозу його здоров'ю чи життю або здоров'ю людей, які його оточують, повідомляти про небезпеку безпосереднього керівника іншу або іншу посадову особу.

2.2. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують.

2. Правила пожежної безпеки

2.1. Пожежна безпека – це стан захищеності особистості, майна, суспільства і держави від пожеж. Заходи пожежної безпеки – дії щодо забезпечення пожежної безпеки, у тому числі щодо виконання вимог пожежної безпеки.

2.2. Правила пожежної безпеки у структурних підрозділах закладу освіти _____ встановлюються відповідно до вимог, Правил пожежної безпеки в Україні, «Правил пожежної безпеки для навальних закладів та установ системи освіти України», затверджені наказом Міністерства освіти України №974 від 15.08.2016р, загальнооб'єктової інструкції з пожежної безпеки закладу освіти.

4. Причини виникнення пожеж

4.1. Пожежа – процес неконтрольованого горіння, що заподіює матеріальний збиток, шкоду життю та здоров'ю громадян, інтересам суспільства і держави.

4.2. Причинами виникнення пожеж найчастіше є:

- необережне поводження з вогнем,
- недотримання правил експлуатації обладнання та електричних пристроїв,
- самозаймання речовин і матеріалів,

- розряди статичної електрики, грозові розряди, підпали. Останні, в свою чергу, поділяються на зовнішні (відкриті), при яких добре проглядаються полум'я і дим, і внутрішні (закриті), що характеризуються прихованими шляхами поширення полум'я.

5. Вимоги пожежної безпеки

5.1. Усі працівники школи зобов'язані виконувати правила пожежної безпеки, повідомляти керівнику підрозділу (секретарю) про виникнення пожежі та вживати заходів щодо її ліквідації, порятунку людей і майна.

5.2. Електромережі, електроприлади і апаратура повинні експлуатуватися тільки у справному стані з урахуванням вказівок та рекомендацій підприємств-виготовлювачів. У разі виявлення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток та електроприладів слід негайно вимкнути їх та вжити необхідних заходів щодо приведення в пожежобезпечний стан.

5.3. Засоби протипожежного захисту слід утримувати у справному стані. Усі працівники повинні вміти користуватися наявними вогнегасниками, іншими первинними засобами пожежогасіння, знати місце їх знаходження.

5.4. Відстань від найбільш віддаленого місця приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

5.5.. У службових приміщеннях **не допускається**:

- влаштовувати тимчасові електромережі, прокладати електричні проводи безпосередньо по горючій основі, експлуатувати електроприлади, які мають механічні пошкодження;
- захарашувати підступи до засобів пожежогасіння;
- використовувати легкозаймисті рідини;
- проводити вогневі, зварювальні та інші роботи без спеціального дозволу;
- вмикати електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та в тих місцях, де їх використання не передбачено (або заборонено);
- захарашувати шляхи евакуації та евакуаційні виходи.

6. Первинні засоби пожежогасіння, правила їх використання.

6.1. Первинні засоби гасіння пожежі призначено для того, щоб ліквідовувати невеликі займання та пожежі в початковій стадії силами персоналу установи, не чекаючи, аж поки прибуде пожежна охорона.

До таких засобів відносять вогнегасники, пожежний інвентар (пожежні відра, ящики з піском, совкові лопати, покривала з негорючого полотна чи повсті тощо) та пожежний інструмент (гаки, ломы, сокири та т. ін.). Використання первинних засобів гасіння пожежі для господарчих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

6.2. Найефективнішим первинним засобом гасіння пожежі є вогнегасник. На кожному поверсі в адміністративних будівлях потрібно встановити не менше ніж два переносні (порошкові, водопінні або водяні) вогнегасники з масою заряду вогнегасної речовини 5 кг і більше. Додатково належить встановити по одному вуглекислотному вогнегаснику (з величиною заряду вогнегасної речовини 3 кг і більше) в розрахунку на таку площу підлоги:

- на 20 кв.м – в офісних приміщеннях з персональними комп'ютерами, у коморах, електрощитових, вентиляційних камерах та інших технічних приміщеннях;
- на 50 кв.м – у приміщеннях архівів, бібліотек.

7. Порядок дій у разі виникнення пожежі

7.1. У разі виникнення пожежі дії працівників закладу освіти, залучених до її гасіння, мають бути спрямовані на забезпечення безпеки людей, насамперед дітей, їх евакуацію та рятування.

7.2. Кожен працівник закладу освіти, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це пожежну охорону (при цьому слід чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- задіяти систему сповіщення людей про пожежу, яка існує у закладі освіти (вказати яка.);
- розпочати евакуацію людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації та залучити до цього інших осіб;
- сповістити про пожежу керівника закладу освіти або працівника, що його заміщує;
- організувати зустріч пожежного підрозділу, вжити заходів для гасіння пожежі наявними в закладі освіти засобами пожежогасіння.

7.3. Керівник закладу освіти або працівник, що його заміщує, який прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено пожежну охорону про виникнення пожежі;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежних підрозділів. У разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили і засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників навчально-виховного процесу, евакуйованих з будівлі, за списками і журналами обліку навчальних занять (списками працівників);
- визначити для зустрічі пожежних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та вододжерел;
- перевірити включення в роботу автоматичної (стаціонарної) системи пожежогасіння;
- вилучити з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі;
- викликати медичну та інші служби у разі потреби;
- припинити всі роботи, не пов'язані з ліквідацією пожежі;

- організувати відключення мереж електро - і газопостачання, зупинку систем вентиляції та кондиціонування повітря і провести інші заходи, що запобігають поширенню пожежі;
- забезпечити безпеку людей, які беруть участь в евакуації та гасінні пожежі, від можливих обвалів конструкцій, дії токсичних продуктів горіння і підвищеної температури, ураження електрострумом тощо;
- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складування і забезпечити, за потреби, їх охорону;
- інформувати керівника пожежного підрозділу про наявність людей у будівлі.

7.4. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи і виходи до безпечної зони у найкоротший термін;
- ліквідувати умови, що сприяють виникненню паніки. З цією метою працівникам навчального закладу не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних з ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час, на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг з собою, а дітей молодшого віку виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні дітей, які сховалися під ліжками, партами, у шафах або інших місцях;
- виставити чергових на входах у будівлю, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа (ось тут вам знадобиться служба охорони громадського порядку, яку необхідно створити в рамках ЦЗ);
- у разі гасіння у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від розбивання скла, щоб вогонь і дим не поширилися до суміжних приміщень.
- залишаючи приміщення або будівлю навчального закладу, що постраждали від пожежі, потрібно зачинити за собою всі двері та вікна (якщо вони збереглися).

8. Заходи пожежної безпеки під час застосування відкритого вогню

8.1. Розводити багаття, розігрівати бітуми та смоли у бітумоварках чи бочках, користуватися смолоскипами на території забороняється.

8.2. Використання електрозварювальних та інших робіт, пов'язаних з застосуванням відкритого вогню, дозволяється тільки з письмового дозволу керівника закладу освіти ____ або особи, яка виконує його обов'язки.

8.3. Дозвіл на проведення вогневих робіт повинен оформлюватися напередодні проведення цих робіт. До проведення вогневих робіт допускаються тільки кваліфіковані працівники, які мають при собі посвідчення газоелектрозварника і талон про складання заліку з правил пожежної безпеки.

8.4. Проведення вогневих робіт дозволяється тільки після виконання заходів щодо забезпечення пожежної безпеки та при справному газоелектрозварювальному обладнанні.

8.5. Виконання вогневих робіт повинно негайно припинитися на вимогу особи, відповідальної за безпечне проведення робіт та органів пожежного нагляду.

9. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки

9.1. За порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів винні в цьому посадові особи та інші працівники притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

9.2. За порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконання приписів посадових осіб органів державного пожежного нагляду підприємства, установи та організації можуть притягатися у судовому порядку до сплати штрафу. Максимальний розмір штрафу не може перевищувати двох відсотків місячного фонду заробітної плати закладу освіти.

9.3. Розміри і порядок накладення штрафів визначаються чинним законодавством України.

Розробив: _____
Підпис _____ П.І.Б.

Узгоджено:
Відповідальний за пожежну безпеку
закладу освіти _____
підпис _____ П.І.Б.

Погоджено: Начальник міськрайонного сектору ГУ ДСНС у Дніпропетровській області

ІНСТРУКЦІЯ
З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ №
для проведення вступного інструктажу
з працівниками закладу освіти _____

1. Загальні положення

- 1.1. Дана інструкція розроблена відповідно до Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 15.08.2016 № 974 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 р. за № 1229/29359, яка встановлює вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки і є обов'язковою для вивчення та виконання.
- 1.2. Кожен працівник зобов'язаний знати й виконувати Правила пожежної безпеки, а при виникненні пожежі – вжити всіх залежних від нього заходів для рятування учнів і гасіння пожежі.
- 1.3. Сходові клітки, евакуаційні виходи, проходи, коридорні тамбури повинні утримуватися постійно вільними.
- 1.4. В навчальних кабінетах парти, столи, стільці необхідно встановлювати так, щоб не заставляти виходів із кабінетів.
- 1.5. У навчальних майстернях слід суворо дотримуватись протипожежного режиму. Приміщення повинні постійно утримуватись у чистоті.
- 1.6. В майстернях не повинно бути запасу матеріалів з дерева більше, як на один день.
- 1.7. Весь пожежний інвентар й обладнання треба утримувати в справному стані, розміщувати на видних місцях.
- 1.8. На шкільному подвір'ї забороняється розкладання вогнищ, спалювання сміття, паління.

2. Вимоги безпеки до початку роботи.

- 2.1. В кабінетах, майстернях горючі речовини й матеріали потрібно зберігати в шафах, що замикаються.
- 2.2. Забороняється використовувати електроприлади з пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них рідини, які легко займаються, обгортати папером або тканиною електричні лампи.
- 2.3. Забороняється працювати на несправному обладнанні.
- 2.4. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірити наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

3. Вимоги безпеки під час виконання робіт

- 3.1. Виконувати лише ту роботу, з якої проведено інструктаж, не передоручати свою роботу іншим особам.
- 3.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.
- 3.3. Не дозволяється використовувати кабелі й проводи із пошкодженою ізоляцією.
- 3.4. Не дозволяється переносити ввімкнені електроприлади, залишати без догляду ввімкнені в електромережу нагрівальні прилади.
- 3.5. Забороняється користуватися пошкодженими розетками, зав'язувати й скручувати електропроводи.
- 3.6. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі та електрообладнання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Щоденно після закінчення занять у кабінетах, майстернях вчителі повинні уважно оглянути всі приміщення, які закриваються, вимкати електроприлади, обладнання, освітлення.
- 4.2. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У випадку виникнення пожежі дії працівників мають бути спрямовані на створення безпеки дітей:
 - у першу чергу провести рятування та евакуацію згідно з планом евакуації;
 - при охопленні полум'ям вхідних дверей евакуація проводиться через вікна (перший поверх);
 - діяти чітко, без метушні, запобігати проявам паніки серед здобувачів освіти та співробітників.
- 5.2. Кожен працівник, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:
 - вимкнути електромережу;
 - сповістити про пожежу адміністрацію закладу освіти __;
 - негайно повідомити про це по телефону 101 до Державної служби з надзвичайних ситуацій; вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння;
 - якщо в кімнаті є вода — змочити нею все приміщення та предмети, які знаходяться в ньому, це дозволить вам на деякий час зменшити дію диму та полум'я;
 - знеструмлену електропроводку можна гасити піском, водою, вогнегасником;
 - загорання у витяжній шафі ліквідується вогнегасником після вимкнення вентилятора
 - у випадку загорання проводів зварювального апарату вимкнути його, а потім трансформатор і полум'я загасити піском чи вогнегасником;
 - якщо в кабінеті розлито невелику кількість органічних розчинників (до 0,05 л), треба загасити відкрите полум'я у всьому приміщенні й провітрити його;
- 5.3. Коли розлито органічні розчинники у кількостях, більших за 0,05 л, необхідно:
 - негайно вивести здобувачів освіти із приміщення;
 - загасити в приміщенні всі пальники й вимкнути електричні прилади;
 - відчинити вікна або кватирки й зачинити двері;
 - розливу рідину засипати піском або тирсою, за допомогою дерев'яного совка або двох дерев'яних дощечок зібрати в тару й знешкодити в той самий день;

- провітрювання приміщення припинити тільки після того, як повністю зникне запах розлитого розчинника;
- під час прибирання користуватися захисними окулярами та гумовими рукавицями.

5.4. Якщо на вас зайнявся одяг:

- не можна бігти, це лише підсилить горіння;
- треба швидко скинути одяг, що зайнявся, а якщо це не вдалося, варто впасти та качатися по підлозі (землі), збиваючи полум'я.

5.5. Якщо на іншій людині зайнявся одяг:

- не можна давати людині бігати, — полум'я розгориться ще сильніше;
- треба допомогти ураженому швидко скинути одяг, який зайнявся, й залити його водою;
- якщо це не вдалося, необхідно повалити потерпілого на підлогу (землю).

5.6. Намагайтеся будь-яким способом збити полум'я:

- залити водою, засипати землею, закидати снігом, накинати щільну тканину (брезент, ковдру, пальто) й щільно пригорнути тканину до палаючого одягу.
- при цьому голову потерпілого слід залишити відкритою, щоб уникнути отруєння продуктами горіння;
- надати першу (долікарську) допомогу потерпілим в аварійній ситуації.

5.7. При опіках:

- при термічних опіках першого ступеня уражене місце обробляють етиловим спиртом, після чого накладають суху стерильну пов'язку або чисту тканину й звертаються до дерматолога.
- ні в якому разі не можна проколювати пухир, змочувати місця опіків водою, припікати їх розчином перманганату калію, бриліантової зелені, розчином йоду, застосовувати «народні засоби», різні олії, вазелін, бо вони тільки підсилюють опіки, сповільнюють загоєння ран;
- при важких опіках необхідно негайно відправити потерпілого до лікувального закладу;

Розробив: _____
Підпис П.І.Б.

Узгоджено: _____
Підпис П.І.Б.

Затверджую
Керівник закладу освіти

«___» _____ 202_р.

ПРОГРАМА

проведення первинного протипожежного інструктажу

(орієнтовна, можна проявляти творчість, керуючись нормативною базою)

1. Правила пожежної безпеки

1.1. Пожежна безпека – це стан захищеності особистості, майна, суспільства і держави від пожеж. Заходи пожежної безпеки – дії щодо забезпечення пожежної безпеки, у тому числі щодо виконання вимог пожежної безпеки. Правила пожежної безпеки у структурних підрозділах закладу освіти встановлюються відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС №1417 від 30.12.2014р. і зареєстрованих в Міністерстві юстиції України за № 252/26697 від 05.03.2015, «Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України», затверджених наказом МОН України № 974 від 125.08.2016р і зареєстрованих в Міністерстві юстиції України за № 1229/29359 від 08.09.2016, загальнооб'єктової інструкції з пожежної безпеки закладу освіти_____

2. Причини виникнення пожеж

- 2.1. Пожежа – неконтрольований процес горіння, що має здатність поширюватися в часі і просторі, заподіює матеріальний збиток, шкоду життю та здоров'ю громадян, інтересам суспільства і держави.
- 2.2. Причинами виникнення пожеж найчастіше є: необережне поводження з вогнем, недотримання правил експлуатації виробничого обладнання та електричних пристроїв, самозаймання речовин і матеріалів, розряди статичної електрики, грозові розряди, підпали. Останні, в свою чергу, поділяються на зовнішні (відкриті), при яких добре проглядаються полум'я і дим, і внутрішні (закриті), що характеризуються прихованими шляхами поширення полум'я.
- 2.3. Для того, щоб відбувся спалах необхідні три умови:
 - горючі речовини і матеріали;
 - джерело запалювання – відкритий вогонь, електрострум, хімічна реакція;
 - окислювач, наприклад, кисень повітря.

3. Вимоги пожежної безпеки

3.1. Меблі та обладнання мають розміщуватися таким чином, щоб забезпечувався вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення шириною не менше 1 м.

3.2. Електромережі, електроприлади і апаратура повинні експлуатуватися тільки у справному стані з урахуванням вказівок та рекомендацій підприємств-виготовлювачів. У разі виявлення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток та електроприладів слід негайно вимкнути їх та вжити необхідних заходів щодо приведення в пожежобезпечний стан.

3.3.Папір та інші горючі матеріали слід зберігати на відстані не менше 1 м від електрощитів, 0,5 м від електросвітильників та 0,15 м від приладів центрального водяного опалення.

3.4.Засоби протипожежного захисту слід утримувати у справному стані. Всі працівники повинні вміти користуватись наявними вогнегасниками, іншими первинними засобами пожежогасіння, знати місце їх знаходження.

3.5.Відстань від найбільш віддаленого місця приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

3.6. У службових приміщеннях не допускається:

- влаштовувати тимчасові електромережі, прокладати електричні мережі безпосередньо по горючій основі, експлуатувати електроприлади, які мають механічні пошкодження;
- захарашувати підступи до засобів пожежогасіння;
- використовувати легкозаймисті рідини;
- проводити вогневі, зварювальні та інші роботи без спеціального дозволу;
- вмикати електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та в тих місцях, де їх використання не передбачено (або заборонено);
- захарашувати шляхи евакуації та евакуаційні виходи.

3.7. Особа, відповідальна за протипожежний стан службових приміщень після закінчення роботи зобов'язана:

- оглянути приміщення, переконатись у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі;
- вимкнути освітлення, електроживлення приладів та обладнання (за винятком електрообладнання, яке за вимогами технології повинно працювати цілодобово).

4. Правила утримання шляхів евакуації

4.1. На кожному поверсі багатоповерхового будинку потрібно влаштувати не менше ніж два евакуаційні виходи – у протилежних кінцях приміщення.

4.2.Лише один евакуаційний вихід можуть мати такі приміщення:

приміщення, в якому одночасно перебувають не більше як 50 осіб, якщо відстань від найвіддаленішої точки підлоги до евакуаційного виходу не перевищує 25 м; приміщення площею не більш ніж 300 кв. м на цокольному, підвальному чи підземному поверхах, якщо кількість людей, які постійно перебувають у них, не перевищує 5 осіб.

Виходи з підвалів і цокольних поверхів мають вести безпосередньо назовні (винятки вказано у відповідних будівельних нормах).

4.3. Двері на шляхах евакуації мають відчинятися в напрямі виходу з будівель (приміщень). До середини можуть відчинятися двері тих приміщень, у яких одночасно перебувають не більше ніж 15 осіб, а також двері санвузлів, балконів, лоджій, площадок зовнішніх евакуаційних сходів. Виняток становлять двері, що ведуть у повітряну зону незадимлюваної сходової клітки.

4.4. Не допускається облаштування на шляхах евакуації порогів, виступів, турнікетів та інших пристроїв, які перешкоджають вільному та швидкому виходу людей.

4.5.Освітлення евакуаційних шляхів та виходів здійснюється за допомогою автономної електричної мережі живлення.

4.6.Двері на шляхах евакуації можуть замикатися на внутрішні запори тільки за умов їхнього легкого відмикання.

Ширина шляхів евакуації має становити не менше ніж 1 м, а ширина евакуаційних виходів (дверей) – не менше як 0,8 м. Висота проходу та дверей на шляхах евакуації не може бути меншою за 2 м

5. Первинні засоби пожежогасіння, правила їх використання

5.1. Первинні засоби гасіння пожежі призначено до того, щоб ліквідовувати невеликі займання та пожежі на початковій стадії силами персоналу організації, не чекаючи на прибуття пожежної охорони. До таких засобів відносять вогнегасники, пожежний інвентар (пожежні відра, ящики з піском, лопати, покривала з негорючого полотна тощо) та пожежний інструмент (гаки, ломи, сокири та ін.). Використання первинних засобів гасіння пожежі для господарчих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

5.2. Найефективнішим первинним засобом гасіння пожежі є вогнегасник. На кожному поверсі в адміністративних будівлях потрібно встановити не менше ніж два переносні (порошкові, вуглекислотні або водопінні) вогнегасники з масою заряду вогнегасної речовини 5 кг і більше. Додатково належить встановити по одному вуглекислотному вогнегаснику (з масою заряду вогнегасної речовини 3 кг і більше) в розрахунку на таку площу підлоги:

- на 20 кв. м – в офісних приміщеннях з персональними комп'ютерами, у коморах, електрощитових, вентиляційних камерах та інших технічних приміщеннях
- на 50 кв. м – у приміщеннях архівів, бібліотек.

5.3.Вогнегасники розміщені на кожному поверсі будинків у нішах ПК. Пожежний інвентар та інструмент знаходяться на пожежних щитах у підземній частині та прибудинковій території.

6. Порядок дій у разі виникнення пожежі

6.1. Негайно повідомити про пожежу чергового адміністративної будівлі (назвати місце виникнення пожежі) та увімкнути пожежний сповіщувач. Сповістити людей, які знаходяться на поверсі, про виникнення пожежі. Секретар разом з черговим оповіщає всіх працівників за допомогою системи оповіщення про пожежу, оцінює масштаб пожежі й викликає, у разі необхідності, державну пожежну охорону (за номером 101).

- 6.2. Повідомити про пожежу свого безпосереднього керівника.
- 6.3. Вжити заходів щодо відключення електромережі і захисту людей, які беруть участь в евакуації та гасінні пожежі, від дії токсичних продуктів горіння і підвищеної температури, ураження електричним струмом.
- 6.4. Приступити до гасіння пожежі та її локалізації за допомогою первинних засобів пожежогасіння.
- 6.5. Винести з кабінету найбільш цінне майно і документи.
- 6.6. Залишаючи приміщення, закрити за собою всі двері і вікна, щоб уникнути розповсюдження вогню і диму в суміжні приміщення.
- 6.7. Якщо потрібно, надати першу медичну допомогу постраждалим під час пожежі.

Розробив:

Узгоджено:

Відповідальний за пожежну безпеку
закладу освіти _____

Погоджено: Начальник міськ районного сектору ГУ ДСНС у Дніпропетровській області

ІНСТРУКЦІЯ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ № для проведення первинного інструктажу з працівниками закладу освіти _____

(варіант)

1. Загальні положення

- 1.1. Дана інструкція розроблена відповідно до Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 15.08.2016 № 974 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 р. за № 1229/29359, яка встановлює вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки і є обов'язковою для вивчення та виконання, діє в усіх підрозділах закладу.
- 1.2. Первинний протипожежний інструктаж новоприйнятий працівник проходить на робочому місці перед початком роботи.
- 1.3. Під час первинного інструктажу:
 - знайомлять з пожежною безпекою робочого місця, з правилами та інструкціями з пожежної безпеки;
 - показують запасні виходи, вогнегасники, засоби пожежогасіння;
 - перевіряють практичні дії особи, що інструктується на випадок пожежі.
- 1.4. Повторний інструктаж проводять двічі на рік, згідно з програмою первинного інструктажу на робочому місці.
- 1.5. Позаплановий протипожежний інструктаж проводиться при використанні нових пожежонебезпечних матеріалів, при самозайманні, загораннях, пожежах тощо.
- 1.6. Пожежна безпека – це стан об'єкта, при якому виключається можливість пожежі, а у випадку її виникнення вживаються необхідні заходи щодо усунення негативного впливу небезпечних факторів пожежі на людей, споруди й матеріальні цінності.
- 1.7. Протипожежний режим – це комплекс встановлених норм і правил поведінки людей, виконання робіт і експлуатація об'єкта, спрямованих на забезпечення пожежної безпеки.
- 1.8. Пожежна безпека в закладі освіти _____ забезпечується організаційними, технічними заходами й протипожежним захистом.
- 1.9. До організаційних заходів належать:
 - розробка правил, інструкцій, інструктажів з протипожежної безпеки;
 - організація інструктування й навчання працівників школи;
 - здійснення контролю за дотриманням встановленого протипожежного режиму всіма працюючими;
 - організація щоденної перевірки протипожежного стану приміщень після закінчення роботи;
 - розробка й затвердження плану евакуації й порядку оповіщення людей на випадок виникнення пожежі;
 - організація дотримання належного протипожежного нагляду за об'єктами;
 - організація перевірки належного стану пожежної техніки та інвентарю.
- 1.10. До технічних заходів належать:
 - дотримання пожежних норм, вимог та правил;
 - підтримання в справному стані систем опалення, вентиляції тощо;
 - улаштування автоматичної пожежної сигналізації, систем автоматичного гасіння пожеж та пожежного водопостачання;
 - заборона використання обладнання, приміщень та інструментів, які не відповідають вимогам протипожежної безпеки;
 - правильна організація праці на робочих місцях з використанням пожежонебезпечних приладів тощо.
2. Вимоги пожежної безпеки перед початком роботи
 - 2.1. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірте наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення.
 - 2.2. Експлуатувати електромережі, електроприлади й апаратуру тільки в справному стані, враховуючи вказівки та рекомендації підприємств-виробників.

- 2.3. Постійно утримувати евакуаційні шляхи й виходи вільними; приміщення в чистоті.
- 2.4. Не допускати захаращування підступів до засобів пожежогасіння, пожежного інвентарю та інструментів не за призначенням.
- 2.5. Забороняється використовувати електрообладнання із пошкодженою ізоляцією, зберігати біля них легкозаймисті матеріали, обгортати папером або тканиною електричні лампи.
- 2.6. Не працювати на несправному обладнанні.
- 2.7. Перед початком роботи на електрообладнанні перевірити наявність і надійність кріплення захисних засобів і з'єднання захисного заземлення, занулення.

3. Вимоги пожежної безпеки до утримання території, будівлі, приміщень та евакуаційних шляхів і виходів

- 3.1. Територію закладу слід постійно утримувати в чистоті. Відходи матеріалів, опале листя і суху траву необхідно регулярно прибирати і вивозити з території у спеціально відведені місця.
- 3.2. Дороги, проїзди та проходи до будівлі, а також підступи до пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, утримуватися справними, взимку очищатися від снігу.
- 3.3. Приміщення для зберігання матеріалів та обладнання забороняється захаращувати, використовувати для складування матеріалів, устаткування.
- 3.4. Розводити багаття, спалювати сміття, користуватися відкритим вогнем на відстані не менше 30 м від будівлі закладу. В окремих випадках дозволяється зменшувати відстань до 5 м за наявності спеціально обладнаного вогнища та огороження місця застосування відкритого вогню негорючими конструкціями на максимальну висоту можливого полум'я.
У всіх випадках забороняється залишати без догляду джерела відкритого вогню.
- 3.5. Забороняється тютюнопаління у приміщеннях закладу освіти_____.
- 3.6. Будівля та приміщення закладу повинні постійно утримуватися в чистоті.
- 3.7. У кожному приміщенні закладу повинна бути розміщена табличка, на якій вказано прізвище відповідального за пожежну безпеку, номер телефону найближчого пожежно-рятувального підрозділу ДСНС, а також інструкція з пожежної безпеки.
- 3.8. Під час перебування учасників освітнього процесу в будівлі дозволяється двері евакуаційних виходів замикаати лише зсередини за допомогою запорів (засувів, крічків тощо), які легко (без ключів) відмикаються.
- 3.9. У приміщеннях, де перебувають діти, покриття повинно кріпитися до підлоги та мати помірну димоутворювальну здатність.
- 3.10. Будівля закладу повинна бути обладнана засобами оповіщення людей про пожежу. Для оповіщення можуть бути використані дзвінки та інші звукові сигнали.
- 3.11. У будівлі закладу не дозволяється:
 - розміщувати людей на поверхах, не забезпечених двома евакуаційними виходами;
 - здійснювати перепланування приміщень без урахування будівельних норм і правил;
 - установлювати ґрати та інші незнімні сонцезахисні, декоративні та архітектурні пристрої на вікнах приміщень, де перебувають учасники освітнього процесу, сходових клітках, у коридорах, холах та вестибюлях. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень ґрат (кабінет інформатики, інші приміщення з обладнанням, що має матеріальну цінність), вони повинні розкриватися, розсуватися або зніматися;
 - знімати дверні полотна в отворах, що з'єднують коридори зі сходовими клітками, та двері евакуаційних виходів;
 - застосовувати з метою опалення нестандартні (саморобні) нагрівальні пристрої;
 - використовувати електроплитки, кип'ятильники, електрочайники тощо для приготування їжі, за винятком спеціально обладнаних приміщень;
 - захаращувати шляхи евакуації;
 - установлювати дзеркала та влаштовувати фальшиві двері на шляхах евакуації;
 - влаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері та інші пристрої, що перешкоджають евакуації людей;
 - здійснювати вогневі, електрогазозварювальні та інші види пожежонебезпечних робіт у будівлі у разі наявності в їх приміщеннях людей;
 - застосовувати для освітлення свічки, газові лампи і ліхтарі;
 - здійснювати відігрівання труб системи опалення, водопостачання, каналізації тощо із застосуванням відкритого вогню (з цією метою використовують гарячу воду, пару чи нагрітий пісок);
 - зберігати на робочих місцях, у шафах та залишати в кишенях спецодягу використані обтиральні матеріали;
 - залишати без нагляду ввімкнені в мережу електроприлади.
- 3.12. Вогневі та зварювальні роботи можуть виконуватися тільки з письмового дозволу керівника закладу. Ці роботи мають проводитися згідно з вимогами правил пожежної безпеки під час проведення зварювальних та інших вогневих робіт.
- 3.13. Користуватися прасками в закладі дозволяється лише в спеціально відведених приміщеннях під наглядом працівника закладу.
- 3.14. Будівля і приміщення закладу мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння.

3.15. Після закінчення занять у класах, кабінетах, спортивному залі, майстернях, інших приміщеннях учителі та інші працівники закладу повинні оглянути приміщення, усунути виявлені недоліки і зачинити приміщення, знеструмивши електромережу.

4. Вимоги пожежної безпеки під час виконання робіт

4.1. Виконуйте тільки ту роботу, з якої пройшли інструктаж, не передоручайте свою роботу іншим особам.

4.2. Забороняється використовувати пожежний інвентар та обладнання для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.

4.3. Під час експлуатації електроустановок не дозволяється:

- використовувати кабелі й проводи з пошкодженою ізоляцією або такою ізоляцією, яка втратила захисні властивості;
- залишати під напругою електричні проводи й кабелі з ізольованими кінцями;
- переносити ввімкнені прилади та ремонтувати їх;
- залишати без догляду ввімкнені в електромережу обладнання;
- користуватися пошкодженими (несправними) розетками;
- зв'язувати й скручувати електропроводи;
- застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам ПУЕ щодо переносних (пересувних) електропроводів;
- використовувати побутові електронагрівальні прилади (чайники, кип'ятильники тощо) без негорючих підставок та в приміщеннях, де їх застосування не передбачене.

4.4. Забороняється самостійно усувати несправності електромережі й електрообладнання.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Щоденно після закінчення роботи оглянути приміщення, які закриваються, вимикати електроприлади, освітлення тощо.

5.2. Щоденно після закінчення занять у кабінетах, майстернях вчителі повинні уважно оглядати всі приміщення, що закриваються, вимикати електроприлади, освітлення, усувати виявлені недоліки.

5.3. Після закінчення роботи слід прибрати сміття, відходи та виробничі обрізки.

5.4. Після кожного заняття необхідно всі пожежо-, вибухонебезпечні речовини й легкозаймисті матеріали винести з класів у спеціально виділені й обладнані приміщення.

6. Вимоги безпеки в аварійній ситуації

6.1. При можливості не створювати паніки, приступити до ліквідації створеної ситуації.

6.2. Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

6.3. Попередити про те що сталося безпосереднього керівника.

6.4. Якщо є потерпілі подавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати «швидку допомогу».

6.5. Подання першої медичної допомоги:

порядок подання першої долікарської медичної допомоги у випадку травмування (отруєння):

послідовність подання першої допомоги:

- усунути вплив на організм небезпечних та шкідливих чинників, які загрожують здоров'ю та життю постраждалого (звільнити від дії електричного струму, винести з зараженої зони, погасити одяг, який горить тощо);
- визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя постраждалого послідовність заходів щодо його рятування;
- виконати необхідні заходи щодо врятування постраждалого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накласти пов'язку тощо);
- підтримати основні життєві функції постраждалого до прибуття медичного робітника;
- викликати швидку медичну допомогу або лікаря, або прийняти заходи для транспортування постраждалого в найближчу лікувальну установу,

Допомога потерпілому, яка надається не медичними робітниками, повинна надаватись лише до прибуття лікаря.

7. Порядок дій при виникненні пожежі

7.1. При виникненні пожежі дії працівників закладу, залучених до її гасіння, мають бути спрямовані на створення безпеки людей, насамперед дітей, їх евакуацію та рятування.

7.2. Кожний працівник закладу освіти, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, підвищення температури в приміщенні тощо), **зобов'язаний:**

- негайно повідомити про це за тел. 101 Державну службу з надзвичайних ситуацій (при цьому слід чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище) та керівника закладу або заступника керівника, який його замінює;
- задіяти систему оповіщення людей про пожежу;
- розпочати самому й залучити інших до евакуації людей із будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;

7.3. Керівник закладу або заступника керівника, який його замінює і який прибув на місце пожежі, **зобов'язаний:**

- перевірити, чи повідомлено пожежно-рятувальний підрозділ про виникнення пожежі;
- здійснити керівництво евакуацією людей і гасіння пожежі до прибуття пожежних підрозділів. У випадку загрози життю людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили й засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників освітнього процесу, евакуйованих із будівлі, за списками й журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів;
- вивести з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей і ліквідацією пожежі;
- за необхідності викликати до місця пожежі медичну й інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані із заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електропостачання, зупинку системи вентиляції та кондиціонування повітря й здійснення інших заходів, які запобігають поширенню пожежі;
- забезпечити безпеку людей, які беруть участь в евакуації та гасінні пожежі, від можливих обвалів конструкцій, дії токсичних продуктів горіння й підвищених температур, ураження електрострумом тощо;
- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складання й забезпечити, за потреби, їх охорону;
- інформувати керівника підрозділу Державної служби з надзвичайних ситуацій про наявність людей у будівлі.

7.4. Під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи й виходи до безпечної зони в найкоротший термін;
- працівникам закладу освіти _____ не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню й продуктів горіння;
- дітей молодшого віку слід евакуювати в першу чергу;
- ретельно перевірити всі приміщення, чи не залишились у небезпечній зоні діти;
- виставити пости безпеки біля входів у будівлі, щоб діти й працівники не поверталися туди, де виникла пожежа;
- при гасінні слід намагатися передовсім забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також від розбивання скла, щоб зменшити ймовірність поширення вогню й диму до суміжних приміщень.

Залишаючи приміщення або будівлі, що постраждали від пожежі, необхідно зачинити всі двері й вікна.

Розробив: _____

Узгоджено: _____

Відповідальний за пожежну безпеку
закладу освіти _____

підпис

П.І.Б

Додаток

(пункт 7 розділу IV), наказ

МВС від 05.12.2019 № 1021

(Зверніть увагу новий документ!!!)

ЖУРНАЛ

реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та
дій у надзвичайних ситуаціях закладу освіти _____

Розпочато: _____

Закінчено: _____

№ з/п	Дата	Вид інструктажу (вступний, первинний, повторний, позаплановий) та назва або номер інструкції, за якою отримано інструктаж	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Посада (професія) особи, яку інструктують (для вступного інструктажу зазначається найменування підрозділу, куди направляється особа)	Прізвище, ініціали, посада особи, яка інструктує	Підписи		Примітки
						особи, яку інструктують	особи, яка інструктує	

7. Організовуємо навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки

7.1. Згідно **пункту 1 розділу IX** Правил навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки працівників навчальних закладів та установ проводяться відповідно до **Порядку** здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 26 червня 2013 року № 444 (зі змінами) (далі - Порядок здійснення навчання населення). (Наказ МВС №935 скасовано, натомість 05.12.2019 року Міністерством внутрішніх справ України видано **новий наказ №1021** «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням , зареєстрований в Міністерстві юстиції України за №108/34391 від 03.02.2020р. (Рекомендую його вивчити і діяти згідно затвердженого цим наказом Порядку)

7.2.У закладах освіти із чисельністю працівників **50 і менше** осіб навчання з питань пожежної безпеки може здійснюватися шляхом проведення інструктажів за програмою загальної підготовки працівників, які проводяться посадовими особами з питань цивільного захисту, призначеними в межах штатної чисельності закладу освіти(**обою особою визначеною наказом по закладу освіти, яка пройшла навчання та має відповідне посвідчення**).

7.3.Навчання з пожежної та техногенної безпеки з учнями (вихованцями) в закладах освіти проводиться відповідно до Порядку здійснення навчання населення та законодавства України у сфері освіти.(**пункт 2, розділ IX**)

7.4.Усі працівники під час прийняття на роботу повинні проходити вступний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях за місцем роботи відповідно до Порядку здійснення навчання населення (пункт 3, розділ IX Правил)

Інструктажі з питань пожежної безпеки проводяться у порядку, визначеному керівником закладу освіти відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту (**пункт 4, розділ IX Правил**)

7.5.Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, на початку самостійного виконання роботи, повинні пройти спеціальне навчання відповідно до Порядку здійснення навчання населення, Порядку спільних дій, Порядку затвердження програм навчання посадових осіб, Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань. (**пункт 5, розділ IX Правил**)

7.6.Особи, які суміщують професії (роботи), навчаються або інструктуються як за основною, так і за сумісною професією (**пункт 6, розділ IX Правил**)

7.7.Організація своєчасного і якісного проведення навчання, інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки в закладі освіти покладається на його керівника, а в структурному підрозділі (школа I, школа II, III ступенів, господарська група тощо) - на керівника відповідного підрозділу. (**пункт 7, розділ IX Правил**)

Проходження працівниками навчання, інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки визначається наказом керівника закладу освіти. (пункт 8, розділ IX Правил)

8.Контролюємо виконання правил пожежної безпеки

8.1.У відповідності до **пункту 4. розділII** Правил керівники закладів освіти зобов'язані:

- організувати вивчення цих Правил і забезпечити їх виконання;
- забезпечити контроль за дотриманням установленого в закладі освіти протипожежного режиму усіма учасниками освітнього процесу;
- вживати заходів щодо попередження пожежної небезпеки і усунення недоліків, що можуть її спричинити.

8.2.Усі працівники навчального закладу зобов'язані знати і виконувати правила пожежної безпеки, а в разі пожежі — вживати всіх залежних від них заходів для евакуації людей і гасіння пожежі.

8.3.Відповідальність за пожежну безпеку навчального закладу несе його керівник і уповноважені ним особи, які залежно від характеру порушень і наслідків несуть адміністративну, кримінальну чи іншу відповідальність згідно з чинним законодавством.

8.4.У навчальних та навчально-виробничих приміщеннях розміщують лише потрібні для забезпечення навчального процесу навчально-наочні засоби. Вимоги пожежної безпеки до утримання будівлі, приміщень, споруд та території навчального закладу наведено в (додатку).

8.5.На час проведення культурно-масових заходів необхідно забезпечити чергування працівників навчального закладу, які мають бути проінструктовані про заходи пожежної безпеки і порядок евакуації дітей у разі виникнення пожежі і зобов'язані забезпечити дотримання вимог пожежної безпеки під час проведення культурно-масового заходу.

8.6.Відповідальні особи, які призначені на час проведення культурно-масових заходів, повинні ретельно перевірити всі приміщення, евакуаційні шляхи і виходи на їх відповідність вимогам пожежної безпеки, а також переконатися у наявності та справному стані засобів пожежогасіння, зв'язку і пожежної автоматики.

8.7.За 15 днів до проведення святкувань новорічної ялинки тощо керівник закладу освіти повинен повідомити пожежну охорону про дату і місце їх проведення. Без дозволу місцевої пожежної охорони розміщення новорічної ялинки не дозволяється.

9. Документація з пожежної безпеки закладу освіти:

(орієнтовний варіант)

1. Наказ про призначення особи, відповідальної за пожежну безпеку а також за утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту.
2. Наказ про встановлення протипожежного режиму.
3. Навчання та перевірка знань з пожежної безпеки директора; особи, відповідальної за пожежну безпеку (посвідчення, протоколи).
4. Програма для проведення вступного протипожежного інструктажу (затверджена наказом)
5. Програма для проведення первинного протипожежного інструктажу (затверджена наказом)
6. Інструкція щодо заходів пожежної безпеки в закладі освіти.
7. Інструкція, що визначає дії працівників щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації учасників освітнього процесу.
8. Інструкція для працівників охорони (сторожі, вахтери тощо), що визначає їхні обов'язки щодо контролю за дотриманням протипожежного режиму
9. Інструкція дій у разі виникнення (виявлення) пожежі.
10. Інструкція з експлуатації вогнегасників.
11. Журнал реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки.
12. Плани евакуації учасників освітнього процесу на кожному поверсі, в кожному приміщенні інструкції з пожежної безпеки та таблички із зазначенням відповідальних за пожежну безпеку даного об'єкта.
13. Журнал технічного обслуговування пожежних кранів-комплектів.
14. Акти випробувань гідрантів (якщо гідрант перебуває на балансі закладу освіти).
15. Акти заміру опору ізоляції електричних мереж та електроустановок.
16. Журнал обліку вогнегасників.
17. Знаки безпеки.
18. Порядок дій під час пожежі
19. Цей перелік може бути продовжений

10. ПРОТИПОЖЕЖНІ ТРЕНУВАННЯ

Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджені наказом МОН №974 від 15.08. 2016 року, зареєстровані у Мінюсті України за №1229/29359 містять вимогу (як обов'язок керівника закладу освіти) організовувати практичні тренування працівників — **не рідше рази на півроку.**

Пропоную вашій увазі деякі формалізовані документи, що можуть бути використані при підготовці таких тренувань. **Ніяких спеціальних об'єктових навчання (тренувань) заклади освіти не проводять!!!**

НАКАЗ №

(варіант)

**Про підготовку та проведення
протипожежного тренування в
закладі освіти _____**

« » _____ 202_р

На виконання Кодексу цивільного захисту України, наказу МОН України №974 від 15.08.2016р., зареєстровано в Мінюсті України 08.09.2016р за № 1229/29359 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України», наказу МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за № 252/26697 та відповідно до

плану підготовки постійного складу і учнів (вихованців) закладу освіти, з метою забезпечення високої організованості та якісного проведення всіх заходів

НАКАЗУЮ:

1. 30 жовтня 202_ року провести протипожежне тренування.
2. Метою та завданням протипожежного тренування визнати:
 - навчання керівного складу закладу освіти та проведенню протипожежного тренування.
 - перевірка дій учасників освітнього процесу та постійного складу закладу освіти при виникненні пожежі.
 - контроль знань і умінь постійного складу школи відповідно до програми загальної підготовки, а також під час проведення протипожежного тренування.
- Практичне закріплення учасниками освітнього процесу закладу освіти теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні пожежі
3. До участі у протипожежному тренуванні залучити керівний склад закладу освіти, особовий склад протипожежного формування ЦЗ, санітарної ланки, постійний склад працівників та здобувачів освіти.
4. Призначити комісію з оцінювання протипожежного тренування у такому складі:
 - Голова комісії – керівник закладу освіти - _____ ,
 - Заступник голови - відповідальна особа з питань ЦЗ закладу освіти _____ .
 - Члени КОМІСІЇ:
 - заступник директора _____ .
5. Відповідальній особі з питань ЦЗ (керівнику протипожежного тренування) _____ :
 - 5.1. Розробити та представити на затвердження план підготовки та проведення протипожежного тренування. _____ до __ вересня 202_ року
 - 5.2. Розробити документацію проведення протипожежного тренування. _____ до __ вересня 202_ року
6. Завідувачу господарства _____, забезпечити необхідним майном і підготувати територію закладу освіти для проведення протипожежного тренування. _____ до __ вересня 202_ року
7. Відповідальній особі з питань ЦЗ (керівнику протипожежного тренування) закладу освіти _____ підготувати навчально-матеріальну базу закладу до проведення протипожежного тренування. _____ до __ вересня 202_ року
8. Класним керівникам:
 - 8.1. довести до відома здобувачів освіти цілі та завдання протипожежного тренування, провести бесіди за правилами безпеки під час проведення протипожежного тренування та про порядок евакуації зі школи під час тренування зв ввідною (виникнення пожежі). _____ з __ вересня до __ вересня 202_ року
 - 8.2. перевірити вміння користуватися засобами індивідуального захисту у разі виникнення пожежі та вогнегасниками _____ з __ вересня 202_ року, за графіком виховних годин
9. Загальна готовність до протипожежного тренування __ жовтня 202_ року.
10. Наказ оголосити керівному та постійному складу закладу освіти.
11. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор _____
«__» _____ 202_ року

ПЛАН підготовки та проведення протипожежного тренування (варіант)

№ з/п	Заходи	Час та місце проведення	Хто проводить	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5
Підготовчий період				
1.	Складання та видання наказу на підготовку та проведення протипожежного тренування.	Каб. __	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	

2.	Відпрацювання порядку і послідовності проведення протипожежного тренування (ППТ). Доведення плану підготовки і проведення тренування, а також методичних матеріалів до працівників закладу.	Вересень 20 року Каб. __, територія закладу освіти	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	
3.	Організація інструкторсько-методичних занять, відпрацювання документів з проведення протипожежного тренування, корегування плану проведення протипожежного тренування.	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	
4.	Проведення інструктажу із працівниками, що відповідають за стан систем автоматичного протипожежного захисту закладу, первинних засобів пожежогасіння і шляхів евакуації	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	
5.	Розробка класними керівниками планів занять (змагань, естафет та конкурсів) з тематики протипожежного тренування.	Дата	Відповідальна особа з питань ЦЗ, члени комісії, класні керівники	
6.	Визначення складу учасників (гостей), які залучаються та запрошуюються для підготовки та проведення (участі) у протипожежному тренуванні. Призначення відповідальних за їх зустріч та супроводження.	Дата	Керівник закл. осв., класні керівники	
7.	Зустріч з представниками ДСНС (якщо організуєте)	Дата	Представники ДСНС України в області	
8.	Перевірка та підготовка засобів протипожежного захисту, визначення способів оповіщення про пожежу та шляхів евакуації.	Дата	Завгосп	
9.	Організація у шкільній бібліотеці виставок книжок, брошур, альбомів з тематики «Пожежна безпека у вашому житті». Підготовка наочної агітації, плакатів, схем та пам'яток щодо дій під час пожежі, які необхідні для проведення заходів протипожежного тренування	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ, класні керівники, завідувач бібліотеки, завгосп, заступники директора	
Проведення протипожежного тренування				
1.	Збір керівного складу ЦЗ закладу освіти	Дата	Керівник	
2.	Доповіді керівного складу ЦЗ школи, відповідальної особи з питань ЦЗ (керівника тренуванням) про готовність постійного складу та формувань ЦЗ до проведення заходів згідно з планом протипожежного тренування	Дата	Керівний склад ЦЗ, відповідальна особа з питань ЦЗ	
3.	Проведення заходів за участю представників органів цивільного захисту, освіти, шефів, ветеранів пожежної охорони, батьків тощо...	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ, заступники керівника	
Проведення протипожежного тренування				
1.	Практичне закріплення здобувачами освіти теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні пожеж: відкриті уроки та виховні години за тематикою протипожежного захисту; використання найпростіших засобів захисту органів дихання та шкіри, практичне заняття із засобами протипожежного захисту; проведення вікторин та естафет у класах згідно з тематикою навчальних програм.	Дата	Вчителі, класні керівники	
2.	Випуск радіогазети, присвяченої протипожежному тренуванню. Зустріч учнів 9-11 класів з представниками ДСНС, ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри, бесіда на тему «Дії населення під час пожеж».	Дата	Заступник директора з виховної роботи, класні керівники	
3.	Робота штабу керівництва тренуванням, форму- вань ЦЗ школи згідно з ввідною «Пожежа»: гасіння пожежі на початковому етапі із застосу- ванням первинних засобів пожежогасіння; -надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим; -проведення евакуації при пожежі; -взаємодія з пожежно-рятувальними підрозділами; взаємодія з підрозділами екстреної медичної до- помоги.	Дата	Відповідальна особа з питань ЦЗ Командир ланки поже- жогасіння Санітарна ланка Керівник	
	Доведення інформації про хід заходів протипо-		Заступник з виховної	

4.	жежного тренування через: - коментування етапів заходів протипожежного тренування; - листки-блискавки, фотогазети, стіннівки; - радіовузол; - шкільний сайт.	Дата	роботи, відповідальна особа з питань ЦЗ	
Підсумки протипожежного тренування				
1.	Збір педагогічного складу й учнів на лінійку для підведення підсумків протипожежного тренування та оголошення за його підсумками наказу	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	
2.	Вручення призів, пам'ятних подарунків, грамот та сувенірів переможцям окремих етапів заходів протипожежного тренування.	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	
3.	Підсумки проведення протипожежного тренування з керівним складом, педагогічним колективом та доведення завдань щодо питань з охорони життя та здоров'я здобувачів освіти	Дата	Керівник	
4.	Підготовка звіту про організацію проведення протипожежного тренування	Дата	Керівник, відповідальна особа з питань ЦЗ	

НАКАЗ №

(варіант)

Про підсумки проведення протипожежного тренування

«__» _____ 202_р

Відповідно до річного плану роботи закладу освіти "___" _____ 201_р. було проведено протипожежне тренування. У підготовці і проведенні його взяли участь здобувачі освіти, педагогічні працівники закладу освіти та технічний персонал.

У ході проведення протипожежного тренування були організовані виставки засобів пожежогасіння, індивідуальних засобів захисту, стенд щодо дій здобувачів освіти під час пожежі, випущені стінні газети, проведені відкриті уроки у _____ класах. Юнаки 10-11 класів проводили тренування у виконанні нормативів, дівчата змагалися з медико-санітарної підготовки.

Певну допомогу у підготовці уроків до протипожежного тренування надала виставка методичної літератури, яка була організована під керівництвом завідуючої бібліотекою. (приблизно так перераховуєте всі заходи)

Визнати задовільними підготовку і проведення тренування з евакуації і гасіння умовної пожежі на об'єкті.

Високу підготовленість показали формування ЦЗ закладу освіти, які готові діяти за ввідними.

З кращого боку проявила себе санітарна ланка (або інша!), до складу якої увійшли _____.

Разом з тим виявилася низка недоліків. Так, у деяких класах не було комплектів індивідуальних засобів захисту, виготовлених силами учнів. Мало використовувалася наочна агітація, навчальна література, у зв'язку з неправильними діями співробітників, що виявилися заблокованими у приміщенні, необхідно провести додаткові заняття з усіма категоріями персоналу щодо правил поведінки при пожежі з прийняттям заліків.

Недостатньо проводилися практичні заняття з правил користування індивідуальними засобами захисту та вогнегасниками.

НАКАЗУЮ:

1. За високу готовність і організоване проведення протипожежного тренування оголосити подяку _____

2. За активну участь у проведенні занять і показ індивідуальних засобів захисту оголосити подяку учням класів: _____

У подальшому практикувати залучення учнів _____ класів до проведення уроків за тематикою протипожежного тренування.

3. Відповідальній особі з питань ЦЗ _____ до "___" _____ 202_р. розробити заходи з усунення виявлених недоліків під час підготовки та проведення протипожежного тренування, внести необхідні зміни до планів цивільного захисту школи.

Керівник закладу освіти _____

(Підпис)

(ПІБ)

Журнал обліку результатів протипожежних тренувань

Дата	Тема і місце проведення протипожежного тренування	Кількість учасників, що залучається під час проведення протипожежного тренування		Посередники (якщо призначалися)	Відмітка про виконання
		в цілому	по структурних підрозділах (назва підрозділу)		
1	2	3	4	5	7
Зауваження та пропозиції					

Загальна оцінка протипожежного тренування

Керівник тренування	(Підпис)	(ПІБ)
Контролююча особа (якщо призначалася)	(Підпис)	(ПІБ)

Примітка

1. Журнал нумерується і шнурується.
2. Індивідуальні оцінки працівників, що входять до складу формувань ЦЗ, заносяться до журналів обліку підготовки формувань цивільного захисту.

11. Література:

1. «Кодекс Цивільного захисту України» , 2013 року, № 34-35, ст.458.
2. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за № 252/26697
3. Наказ МОН України №974 від 15.08.2016р., зареєстровано в Мініюсті України 08.09.2016р за № 1229/29359 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України»
4. Правила експлуатації та типові норм належності вогнегасників, затверджених наказом МВС України №25 від 15.01. 2018р., зареєстровані в Мініюсті України 23.02.2018р за № 225/31677
5. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»
6. Постанова КМУ від 17.07.2013 № 564 «Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони»
7. Порядок затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ України №1021 від 05.12.2019р, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 р. за N 108/34391

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖІ

У разі виникнення пожежі кожен громадянин зобов'язаний:

- негайно про це по телефону 101 повідомити аварію. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів в будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити заходів щодо евакуації людей, гасіння пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідальну посадову особу об'єкту;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-диспетчерські служби: медичну, газову, тощо.

ВУГЛЕКИСЛОТНИЙ ВОГНЕГАСНИК

1 - балон, 2 - запобіжник, 3 - вентиль,
4 - ребра трубки, 5 - сопло

Балон заповнений вуглекислотою під тиском 7МПа. При взятті вогнегасника в руки вуглекислота виходить з балона, випливаючи, створює опорою до -19С і виходить назовні у вигляді снігу. Застосовується в електроустановках, що перебувають під напругою.

ПРОТИПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Пожежа - це неорганізоване і неконтрольоване горіння, внаслідок якого зникаються матеріальні цінності, гинуть люди та тварини

Комплекс заходів та засобів щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта

ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ

Пожежна безпека - це стан об'єкта, за якого вилучається можливість пожежі

- розробка правил, інструкцій, інструктажів з протипожежної безпеки;
- організація інструктування і навчання робітників, службовців та учнів;
- здійснення контролю за дотриманням встановленого протипожежного режиму всіма працівниками;
- організація добровільних пожежних дружин та пожежотехнічних комісій;
- щоденна перевірка протипожежного стану приміщень після закінчення роботи;
- розробка і затвердження плану евакуації й порядку оповіщення людей на випадок виникнення пожежі;
- дотримання належного протипожежного нагляду за об'єктами;
- організація перевірки належного стану пожежної техніки та знаряддя.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

За порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів винні в цьому посадові особи, інші працівники підприємств, установ, організацій та громадяни притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

120*80см

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

**ПРИ ПОЖЕЖІ
ДЗВОНИТИ
101**

Основні дії при пожежі

1 Повідомити за телефоном 101

- адреса об'єкта;
- місце розташування пожежі;
- чи є потерпілі;
- своє прізвище.

2 Евакуйовувати людей

- організуватися по знакам напрямку руху;
- не користуватися ліфтом;
- взяти з собою потерпілих.

3 При можливості прийняти заходи щодо гасіння пожежі

- гасити вогнища пожежі подручними засобами пожевогасіння дотримуючись заходів особистої безпеки;
- при необхідності евакуйовувати живлення.

